

OBSAH:

Lubomír Macháček – cestou	2
Petr Chvojka – „27“	3
Jiří Faltus – Hrst aforismů	7
Jana Jirásková – Kávová	9
Postavičky	12
Složená	14
Sen o muži	16
Jan Kratochvíl – Podzimní sonáta	18
Věra Kopecká – Vzpomínky	20
Miroslav Kubíček – Pořád	22
František Uher – Bezvětrí	23
Miloš Vodička – Toleranční patent	25
Alena Kordíková – Noc	33
Draga Zlatníková – Svět kolem	35
Petr Musílek – Ano	37
Lukáš Vavrečka – Poslední snídaně	40

SETKÁNÍ

Osmero otázek pro Milana Duška	50
Milan Dušek – Smolař	53

LITERÁRNÍ FÓRUM

STŘEDISKA VÝCHODOČESKÝCH SPISOVATELŮ PARDUBICE

<http://www.spisovatelevc.cz/>

ODPOVĚDNÍ REDAKTOŘI

Lubomír Macháček: lubomir.machacek@quick.cz

Lukáš Vavrečka: v.nabokov@seznam.cz

... cestou

Nepochybují o tom, že napsat dobrou detektivku je umění právě tak jako napsat dobrou básnickou sbírku, vytvořit divadelní hru nebo vysedět román, reflektující společenské rozpory na přelomu dvou epoch. To ovšem nemění nic na tom, že jsou období, kdy potřeby lidí některé žánry upřednostňují a jiné naopak. Jistě není náhoda, že v poslední době zaznamenávají prvenství na žebříčcích prodejnosti knihy, které lze označit jako detektivky či kriminální romány, které k nám proudí především ze skandinávských zemí. To není nic nového, lidová četba byla vždycky „masovka“, řekne skeptik, já ovšem namítnu, že každý hovoříme o něčem jiném.

V lůně nového vrstvení společnosti, nedodržování zákonů, rozpadu klasických hodnot a zneužívání nových informačních technologií je tu žánr, který nejen že na tyto problémy upozorňuje, ale pokouší se svým vnitřním uspořádáním dát vzniklému chaosu řád.

Přitom absorboval do sebe silné psychologicko sociální prvky odrážející vědomí člověka, tápajícího v nejistotě dnů, kterou současnost někdy až krutě přináší. Netvrdím, že jde o recept na šťastné bytí, ostatně to od literatury ani nemůžeme chtít, ale vedle výše zmíněných aspektů nám tato díla přinášejí i slušnou porci zábavy. A že se nesmějeme? To už pak záleží na nás.

L. M.

Petr Chvojka

„27“

Výzva

Půlnoční husy
táhnou napříč údolím
Vynořily se odnikud
a jejich divoké kejhání
vyhání vesničany na práh
kde pevně drží
své malé děti a šestnáctileté dcery
aby je husy nevezaly s sebou
a pak
zakrývajíce si oči a uši
couvají s hlavou mezi rameny
za bouchání zastrkovaných petlic
(„27“, ČS 1966)

Noční jízdní řád

Táhlé houkání
zdivočelé lokomotivy
mne naplňuje
takřka úzkostí
Jede si pro mne
samospasitelná –
kouřící napínaný kov
nepotřebující k svému počínání
žádného ospravedlnění:
Má koleje
(„27“, ČS 1966)

Paměť

Proděravěli jsme
moji drazí
Řid'ouneký ovísek
roste na památných místech
kde jsme sváděli své slavné bitvy
„jen o dobrý jméno“
a pak
„za kus žvance“
(Na síto paměti
to byly moc veliký kusy)
Roste tam oves
kterým krmíme
své smuteční
pouze valachy...
(Kastrováním
se nám jaksi nedostává hřebců
aby to parádně odtáhli)
(„27“, ČS 1966)

Inventář

Pozoroval jsem
jak bílou křídou popisoval
jednotlivé kusy
Sečteny
zváženy a poplácány po prdeli
vzdalovaly se ve shodě s všemi
zákony
a zákonitostmi a nařízenými
a řadily se na břehu řeky
která zatím celé věky
teskná
nepozorovaně odcházela
(„27“, ČS 1966)

Velké studené dostihy

Vítr prochází řadami
vyschlých trav
po kolena ve sněhu
Hraje nebezpečnou hru
na utíkání stébel
Celá louka běží
papírové dostihy
Suverénně vyhrávám
zapnutý v zimníku
bez iluzí
(„Zpěv ze studně“, BLOK 1967)

Hluboko, Hluboko

Obchází krajem,
hlavu pod paží.
Vyje
v lískových lesích. Všude plno
podzimních hub.
Hvízdá v ořeší. Šírá... Ráno ohaři,
dlouzí, srstnatí ohaři chodí
pod okny. Něco drápe venku,
a uvnitř.
Staré stromy
stojí a kdesi v pozadí, v kořenech, hluboko,
hluboko tlejí bílkoviny,
zelenkou se potahují knoflíky.
(„Zpěv ze studně“, BLOK 1967)

Oblohou táhnou ptáci

Léta jdou. A čas se někde ztrácí.
A nepomůže nikdo.
Musíš sám.
Oblohou (okno je zavřené)
táhnou ptáci.
Tažní ptáci. A každou noc.
A jenom tam...
(„Ohnivání/ohněň“, Pražská edice
1997)

Jakési účtování

Jakési účtování
klepe na dveře:
Léta, dříve tučná jako jalovice,
kamsi odcházejí. Táhlé bučení vyžraných luhů.
Táhlý šum bříz.
Březová voda štíplavých rán.
Rán a ran.
Probouzení.
Chrastění žeber plotů.
Zimavý podzim. Mží.
Zažloutlé listiny popisované celé léto
(s mastnými skvrnami od rukou
špatně umytých nad spravedlivými).
A psí víno dozrává. Visí potmě
v posledních záchvěvech.
Na smlouvách poslední tečky.
(Od posledních much.)
(„Ohnivání/ohněň“, Pražská edice
1997)

Jiří Faltus

Hrst aforismů

Museli zvolit novou protialkoholickou komisi
- v té dosavadní se všichni při
zasedáních vždy totálně zřídili.

Historie se opakuje, pamětníci také.

Jak brzy budeme český jazyk nazývati cizím?

Milenka je žena, která své ano neříká v kostele.

Kde už se nevystačí s rozumem, je třeba vypracovat usnesení.

Přijde-li po nás potopa, budou naši potomci
sušit hubu.

Někdo své myšlenky dokáže prosadit, jiný
prosedět.

Černá punčocha na hlavu: soudobý pás
cudnosti.

Zlomky - zbytky v hlavě maturanta po zkoušce
z matematiky.

Ministr zdravotnictví upozorňuje: Podkuřování
zdraví neškodí!- 11 -

Farář se pokoušel žehnáním zažehnat její
požehnaný stav.

Díky postupující inflaci, budeme co nevidět
kupovat místo zboží jenom DPH.

Život je pes, ale záleží na tom, jak majetný je
jeho páníček.

Sčítáním lidu se chceme ujistit, že je nás ještě
dost, aby se sčítání vyplatilo.

Rád bych věděl, které moje tělesné orgány lze
považovat za pravomocné.

Je to tak vyhlášený úplatkář, že má celou řadu sponzorů.

Dříve si naše společnost vážila lidí pracujících, dnes konzumujících.

Je na pokutu, když si řidič za jízdy telefonicky objedná pohřební službu?

Žije z ruky do huby. A zkouší to i opačně.

Tunel - stavba zkracující cestu k majetku.

Bylo zjištěno, že další růst životní úrovně je už pod naši úroveň.

Ožívování kulturních tradic bývá tradičně nekulturní.

Vládní trenážér - loutkové divadlo.

Divadelní nápovědu jsme zrušili. Najdete ji na internetu.

Vymyslel postupnou sebevraždu: začne tím, že skočí z desátého patra do devátého.

Dopadl špatně - ani máslo na hlavě mu nenechali.

Zvyk je železná košile. U nočních hlídačů noční.

S dobrou pověstí se můžete dostat tak akorát do knihy - kuriozit.

Byla to výjimečná žena. Připravila ho sice o peníze, ale rozum mu zachovala.

Každá funkce má své kouzlo. Každý funkcionář své podfuky.

Jana Jirásková

Kávová

Zapnula jsem rychlovarnou konvici, sedla si naproti němu ke stolu. A čekali jsme. Proč jsem se nechala tím milionem esemesek dotlačit k tomu, že jsem kývla na to, že se může stavit na kafe? Jen prostě na pokec, jen prostě proto, že se se mnou dobře povídá, že mám prej úžasný postřehy, názory, postoje... (Pochybuju, že on dvacet let zpátky nějaký postoje měl.) Čekali jsme a mluvil jenom on. Blekotal spíš.

„Máš to tady pěkný,“ brumlal, „a támhleto? To je seno?“ pozastavuje se nad senem uprostřed kuchyně.

„Jo, seno,“ kývnu, „máme potkany.“

„Aha,“ neřekne příliš chápavě, „to by moje manželka nesnesla.“

Nevim, jestli myslí potkany nebo trávu po kuchyni a je mi to fuk.

„A ty pavučiny po rozích, to taky...“

Pak se trochu nepřírozeně zachichotá a dodá: „Mno, ani vědomí, že jsem u tebe by asi nesnesla.“

To ještě pořád čekáme? Vstanu. Jasně! Já pitomá nemám konvici v zásuvce. Já to svojí blbostí ještě protahuju! Zapnu konvici znovu, opřu se o kuchyňskou linku a sleduju ho, jak urputně a legračně manipuluje s mobilním telefonem.

„Ukážu ti fotku našeho psa,“ říká pyšně.

„Pes? Tohle?“

„Jé, promiň,“ omlouvá se on, „blbě na to vidim. To je sousedka. Z chalupy. Tu jsem chtěl děsně loňský léto ojet.“

„A?“

„A ten pes je tady.“

Koukám na obrázek psa. Asi bude pravda, že se lidi časem podobaj svejm psům, myslím si a taky, že se sousedkou to nejspíš nedopadlo. Jdu zalejt kafe. On znova opakuje, jak je rád, že mohl přijít, protože jeho ženská není jako já, nerozumí mu a

neumí mu... Nesu kafe. Sedám si.

„Neumí co?“

„Nikdy mi ho... , za celý ty roky, co jsme spolu... ,“ červená se, „však víš...“
Zasměje se: „A očekáváš to snad ode mě?“

„Ale ne,“ červená se víc, „nevysvětluj si to špatně, jen mi to tak ulítlo.“

„Hele,“ měním téma, „on je ten váš pes nějaký nemocnej?“

„Pes?“ žasne, „jo, náš pes! Ne, proč?“

„Připadá mi takovej vypelichanej, sešlej...“

„On ten mobil nedělá extra fotky,“ omlouvá to on, „ale za to ty děláš děsně dobrý kafe,“ hlas mu znězní, chytne mě za ruku, „určitě i jiný věci,“ ruku mi pohladí, „jsi skvělá, víš to?“

„Kupujete tomu psovi maso?“ zajímám se, „nebo je jenom na granulích?“

On se zarazí. Přestane mě hladit, ale ruku neodtáhne. Usrkne horkou kávu, určitě si opařil horní ret.

„Maso,“ vyhrkne, „mno, manželka mu vždycky kupuje maso. Ona se kamarádí s řezníkem. Nechává jí takový ty odřezky, vnitřnosti...“

Vysunu ruku z pod tý jeho studený. Řezník bude asi urostlej chlap, uvažuju, možná i fešák. Třeba má i pěkněj kukuč. Rozhodně silný a pevný ruce, široký dlaně. Třeba je víc než kamarád. Představuju si, jak asi chutná sex na vále na maso, čerstvě setřenym po zamčení krámu, v podvečerním pološeru, pod mastnými háky...

„Urazil jsem tě?“ lekne se.

Zavrtím hlavou, že ne.

„Mno, kdyby manželka věděla, že jsem tě držel za ruku... , nesnesla by...“

Já bych tě taky nesnesla!, úpím v duchu. A koho jo? A vůbec někoho? Vím ještě, jak chutná každodenní vztah, čerstvý rohlíky u společný snídaně, v podvečerním pološeru společná únava, čaj a plány do budoucna. Chtěla bych to vědět?

„Jsi krásná, víš to?“ říká a hledí psíma očima, „mohl bych si tě vyfotit...“

Prosím...“

Tak jsem teď v nějakym telefonu po boku psa, sousedky a manželky. Pochlubí se mým obrázkem tý z chalupy? A jak to okomentuje? („Ta mě jednou pozvala na kafe a strašně po mě vyjela, úplně žhavá...“ ?) Překvapí mě:

„To musím ukázat manželce,“ zálibně si prohlíží pořizený snímek, (pokud teda omylem nepřecvaknul na psa), „bude žasnout, jak jsi podobná naší dceři.“

To mě trochu děsí. Rýpu se lžičkou v lógru. Naznačuju, že kávový dýchánek je u konce. Ale evidentně domů nespěchá. Proč taky. Dcera zřejmě trajdá kdo ví kde a manželka je u řezníka. Proto on chodí jako mlsnej opuštěnej pes od kávy ke kávě, od sousedky k sousedce, pro trochu hřejivýho moku, slova, stisku ruky. Bráním se tomu, aby mi ho začalo být líto. Vztahy založený na soucitu jsou odsouzený k zániku od samého počátku. Prohlížím si ho. Horní ret má opravdu trochu naběhlej.

„Spálil sis tím kafem pusu,co?“ řeknu starostlivě.

„To ničemu nevadí,“ začervená se zas, „s manželkou už se stejně ani nelíbáme...“

I tak může po čase chutnat každodenní vztah. Maličký okamžik se mi chce mu ústa pofoukat, jemně se jich dotknout svými. Jenom tak letmo. Ze soucitu? Pak mi dojde, že jeho manželka by to nesnesla. Vstanu, vymluvím se na spoustu práce a úplně chladně se s ním rozloučím. Pak posbírám seno z podlahy a smetu všechny pavučiny.

„Muž rozřezal manželku a psa a dal je do lednice,“ čtu druhý den v novinách.

Nesnesu to.

Jana Jirásková

Postavičky

Jít s tebou uprostřed noci za ruku... Smát se... A chtít zpívat. A zpívat! (To miluju!) Opravdově a od srdce. Počítat okna, která se rozsvítí. Počítat s tím, že doma si ohřejeme brambory od oběda a zalezeme pod jednu deku a budem je jíst v posteli.

Vědět, že přesně pro takovýhle okamžiky stojí za to žít. Stisknout tvou ruku trochu víc. A refrén ještě jednou! (To miluju!) Je úplně jedno, že začalo pršet, že jsem si ve spěchu vzala každou ponožku jinou a v hospodě furt někdo pouštěl z jukeboxu Helenku Vondráčkovou. Vedle tebe i tohle vydýchám.

Já vím, že jsem za ten večer řekla snad zbytečně mockrát, že zbožňuju tvůj smích. Taky vím, že možná byla chyba, že jsem hned neodpálkovala tamtoho, kterej se vnucoval k našemu stolu s jásosem: „Paráda! Moje taxikářka je tady!“ (Jen jsem ho dvakrát nabrala, když stopoval...) Rozhodně vím, že ve mně navždy zůstane náš tanec v chodbičce u hracích automatů, pološero rozkmitaný barevným poblikáváním a „Let it be“.

Jdu s tebou uprostřed noci a cítím naše spojené ruce jako pevný bod. Možná ještě včera tomu tak úplně nebylo, možná to zítra pomine. Kdo ví? Povídáme páté přes deváté. Od Maxipsa Fíka po „smrt Freudovi.“ Zkoušíme jít po obrubníku, kanály přeskakujeme snožmo, přes přechod běžíme jako o život. (To miluju!) Jsem neskutečně ráda, že jsem ti ten život dala.

„Chceš na to máslo?“ ptáš se doma.

Divím se, že máme máslo a chci. Jíme z jednoho talíře a ty říkáš, že je to děs cpát se takhle v noci. Smějem se tomu, že holt nebudem mít dokonalý postavy a nebudou nás pak chtít ani stopaři.

„Jsme to ale postavy, my dvě,“ šklebiš se a kousíčky brambor ti zdobí dolní ret.

„Postavičky,“ opravím tě vzhledem k našemu vzrůstu.

„Pamatuješ,“ vybaví se ti, „jak se ti jednou zdálo o mě a o pórku?“

„Jo,“ jsem ráda, žes mi ten sen připomněla, „nesla jsi pórek a já ti pořád říkala, abys dala pozor, ať ho nezlomíš...“

„A já upadla, zlomila ho a stala se ze mě kreslená pohádková postavička,“ dopovíš za mě.

Talíř zastrčíme pod postel. Podávám cigarety. Kouříme v posteli... (To miluju!) Prohlížím si tě z profilu. Legrační nosík, ostře vykrojené rty, vlasy máš ještě vlhký. Když jsem tě viděla poprvé, mělas vlasy samou krev. A já si myslela, že jsi zrzavá. Pak odpoledne přišla na pokoj sestra a řekla mi: „Odpočívajte, já jen...“, máte tady dárek od Mattela...“ A já usilovně přemýšlela, kterej to je Mattel? Proč mi nosí dárky? Je zrzavej?

„Pojed' se mnou zejtra na intr,“ řekneš z legrace, s nádechem smutku, „dáme si na nádraží lahváče, po večeri pokouříme s Lenkou v parku...“

„To už bych asi nedala,“ bráním se, děsí mě představa večerek, vycházek, komínků ve skřínce „to by byl moc velkej skok do mládí.“

„Co blbneš? Ty seš přece mladá,“ řekneš a obejměš mě.

Obejmout tě pozdě v noci... Na začátku tvojí dospělosti... A v očích slzy dojetí... (To miluju!) Cítit tlukot tvýho srdce. Počítat roky. Počítat s tím, že jednou odejdeš napořád. Vědět, že tahle noc stála za to. Stisknout tě trochu víc. A mít dojem, že někdo pod okny brouká: „Let it be.“

Jana Jirásková

Složená

No, to mě potěš, vzdychla jsem, když jsem sečetla cifry na složenkách. Vůbec nevím, proč jsem to dělala. Věděla jsem, že v peněžence nemám víc než čtyři koruny. Ale asi abych v tom měla jasno a pořádek. Abych dostala pocitu dobré hospodyně. Nejsem přece takový bohém, abych složenky házela rovnou do koše s tím, že jsou přece důležitější věci k žití. Duchovno, estetično, duše, lidskost, láska... Umím přece dostát svým závazkům. Se čtyřmi korunami?... Já vím, život... , duše... , a láska... Láska, vím?

Dělá to slušnou sumu. Padne na to přesně celý můj příští plat. Za týden. Přepočítala jsem to pečlivě ještě jednou, protože co kdyby... Vůbec ve svém životě nemám jasno a pořádek! Abych dala alespoň trochu pořádku, co jeho jest, šla jsem natočit vodu do oprýskaného zeleného kýblu. Vytrhu kuchyň, předsevzala jsem si.

Hadr jsem ždímalala pomalu a pečlivě. Klečela jsem na podlaze a každé místočko šmudlala minimálně dvakrát. Pěkně nám vytřeli zrak, říkala jsem si. Při tom jsem nedokázala konkrétně říct, kteří oni to byli. Kteří všichni? Bůh ví proč, mi najednou přišel na mysl Hurvínek, Pinocchio a děda Lebeda. To mě rozveselilo. Na okamžik. Potom jsem seděla u stolu, posunula si mokré fleky na vytahaných teplácích trochu níž... A abych dostala pocitu dobré matky, přemýšlela jsem o tom, co dětem k večeři. Sloveso „uvařit“ jsem v úvahách vynechala zcela logicky...

„Mami, že můžu mít potkany, když se o ně budu starat?“ vrazí do kuchyně dcera.

„Mami, že je nemůže mít, když s tím nebude souhlasit celá rodina?“ za ní syn.

No, to mě potěš, vzdychla jsem. A kdo mě potěší? A Kdy? Víím?

„Mami,“ naléhá dcera, „přece jsi to říkala...“

„Neznám nic hnusnějšího než potkany,“ šklebí se syn.

Společně pořápalí čerstvě vytrženou podlahu. V duchu jsem žasla, jak jsou podobní

svému otci. Čím jsou starší, tím víc.

„Myslím,“ řekla jsem, aniž bych myslela, „že tohle není věc, kterou bysme hned teď museli vyřešit.“

„Jasně!“ zakřičí syn, „ty nikdy nechceš nic řešit!“

Dcera se přidá:

„Jasně! Kdyby chtěl potkany on, dávno už bysme měli čtyři!“

Dveřmi prásknou společně. On těmi do pokoje, ona do chodby.

Sedím strnule. Fleky na kolenou studí. Složenky tvoří na desce stolu něco, co se podobá vějíři. Beru ho opatrně do ruky, aby se nerozpadl a ovívám se jím.

Představuji si, jak se asi cítí zámožná madam, znuděná uprostřed nepovedeného večírku. Nalíčená decentně, oblečená draze. Jak se zatváří, když k ní přistoupí dokonale upravený muž, který už nečistí mládím, ale za to penězi a trochu dýchavičně se zeptá: „Mohl bych vám dělat společnost?“ Potěší jí to? Dáma se asi přívětivě, ale přesto s určitou dávkou lhostejnosti, otočí jeho směrem, zastaví pohyb vějíře a absolutně neutrálním hlasem odpoví: „Potím se jako prase, a vy?“ To mě trochu rozveselilo. Na okamžik.

Vzala jsem složenky do obou rukou. Pro pořádek si zopakovala, že těch pár papírků je hodnota mojí práce za celý měsíc. A škubla jsem. A znovu. Znovu, znovu... Maličké růžové útržky padaly na čistě umytou podlahu. Pomalu. Abych dostála pocitu dobré hospodyně, smetla jsem je na lopatku a hodila do koše.

Jana Jirásková

Sen o muži

„Ještě?“

„Jo.“

„A pak?“

„Pak? Nevim,“ rozesmála se, „víš, já... , nejsem nějak zvyklá... “

„Nevypadáš na to.“

„Chtěla jsem říct,“ podívá se mu upřeně do očí, „že nejsem zvyklá... - hrát nějaký hry, nějaký intriky, vztahy... “

To už přece pochopil dávno, že není.

„S tebou budu hrát cokoliv, rád,“ řekl a obrátil jí na břicho.

„Ještě!“ křičela tu noc ještě mnohokrát.

A pak?

Pak doufala, že vystřízliví z té vši něhy do příštího rána, že si doma uvaří zázvorový čaj, že se jí v práci nebudou hloupě ptát, jestli není zamilovaná, až bude nepřítomně civět z okna...

„Na co myslíš?“ ptá se on.

Hladí jí po zádech. Ona najednou chce, aby tahle noc neměla konec, aby se v ní utopila navždy...

„Máš rád zázvorovej čaj?“ zeptá se ho.

„Měl bych?“

„Chci bejt tvuj zázvor,“ řekne ona, „mírnit tvoje bolesti, zklidňovat noční můry, zahřívát tě... “

„Ještě?“

„Jo.“

„A pak?“

Pak odjela. Špinavým vlakem, mlhavým ránem, bludištěm fádnic tváří. Doma si

místo čaje uvařila grog a na noc si oblékla teplé ponožky. Ze spaní objímala polštář. Zdál se jí sen. O muži s plachýma očima a odvážným tělem. O prstech propletených v setmělém kině, polibcích v podchodech, o slze dojetí a štěstí, brnění citů v konečcích prstů. O slovech „Miluji tě“ napsaných do písku mořské pláže nebo prstem na zamlžené okno tramvaje, vysypaných z okvětních plátků růží...

„Doprčic, co to je?“ zaklela ráno, když téměř zaspala, „copak je mi čtrnáct?“

Do práce přišla s nateklýma očima. Nechtěla hrát nějaké hry a přesto co nejméně kolegyni řekla:

„To víš, víkend – mám trochu kocovinu.“

On si druhý den koupil zázvor, chtěl zkusit, zda zklidňuje a zahřívá. Čaj z něj mu nechutnal. Vůbec. Dlouho do noci pak kouřil a pil vodku s džusem, aby přebil štiplavé ostré aroma. Pomalu začínalo svítat, když se odvážil napsat jí zprávu:

„Na co myslíš?“

Ještě pořád jsem sebou opilá, myslela si. Ještě pořád jsem si nezvykla na pocit, že je mi čtrnáct. Ještě rozechvělá, polekaná, nečekaně plachá. Proč mám strach z lásky?, ptala se sama sebe. Ale copak tohle je láska? A jak se pozná? A kdy začíná? Doprčic, copak je mi čtrnáct, zaklela v duchu. Neodepsala mu.

„Ještě?“

„Jo.“

„A pak?“

„Pak? Nevím,“ pokrčila rameny, „nejsem moc zvyklá...“

Nevypadáš na to, pomyslel si číšník a šel roztočit další pivo.

„Zapíjíte žal?“ zajímalo nějakého od vedlejšího stolu.

„Lásku,“ pousmála se, „lásku zapíjím.“

Pak odjela. Špinavým vlakem, pošmourným večerem, bludištěm rozmazaných tváří.

Zazvonila u jeho dveří. Obejmula ho. Přestože se ještě stále bála. Bála se dalšího snu o muži s plachýma očima.

Jan Kratochvíl

Podzimní sonáta

Čas hraje tu zvláštní podzimní melodii
na potrhaná vlákna pavoučí sítě
když léto už skomírá na úbytě
a dny se deštěm a mlhou myjí
V ten den mne cosi táhlo neodbytně ven
na cestu známou v aleji pod kopcem
Těž zeleně na stromech bylo už tak málo
snad chtěla z léta zachránit
co se ještě dalo
mraky občas vylévaly na zem svůj smutek
i slunce jimi těžce prosvítalo
Barevné listí zašlapoval jsem do bláta
Jen kolem stále zněla
teskná a podivná
podzimní sonáta

Krajina v bouři

Skrývá svou tvář
blesky zjizvenou
pod temným pláštěm mraků
Očistný déšť smývá prach
aby zas louky mohly vydechnout
čerstvou krásou

Podzimní večer

Když vítr rozhodil všude už vlákna bílá
když mlha krajinu už dlouze políbila
a mokré verše podzim deštěm píše
den do tmy halí se jak přísná abatyše
do svého hávu v kterém světu mizí
když les už chladný je a vůni nenabízí -
poslední snítky slézu hýčkám ve své dlani
a je mi jako bych byl svědkem umírání
A zatím to jen zem už chystá místo sněhu
který se vrací vždy ve věčném koloběhu
Ten večer přišel jako stín jak někdo náhle cizí
snad jeho plachý stesk se i v nás tiše vplíží
v tom dlouhém večeru se i nám někdy stane
že vracejí se chvíle dávno oplakané
když listy našich dnů už mají odstín žlutý
a neklid mladých let je v nitru uzamknutý
To moudrost podzimu přišla po době zrání
je lehká jako dech jak tiché vyrovnání

Věra Kopecká

Vzpomínky

Z veliké dálky
jak záře zaniklých světů
zalétly vzpomínky
a zašeptaly
jsme tu
Zatřpytily se
mihotavým světlem hvězd
z dálky let
jiskřičkou v oku
a zapadly
do šedivých mraků
dne

Úsvit

Pod Stěnami
kalná řeka
tekla
Z mřížoví pavučin
povstalo slunce
Bílé ráno
nemá stín
Jenom stesk snů
halí hory

Dlouhá noc

Sněží
Na cesty
napadaly hvězdy
Zima po špičkách
sbíhá s hor
do údolí
k nám
Ukrývá vrásky cest
a rány
Pod bílým příkrovem
krajina spí
Noc kleká
k tiché modlitbě
za člověka

Lednová

Bílí motýli
usedají na břízy
a neslyšně zpívají
Sněží ticho
Jen štěkot psů
rozjitřil
mlčící
prokřehlou krajinu
až do bolesti

Zplaněla řeč

Sadař umírá
a starý sad
vyvrácený v kořenech
Na pláňkách
scvrklá zakyslá pláňata
a slovo spadlé na zem
rozpadá se mrazem
na výkřik na skřek
Jádro nedozrálé
Na místě jádřince
houbovitá dřeň
Zplaněla řeč

Noc nad městem

Jako zvon co nezvoní
Zapomenutá píseň
Ticho spadlé do studny
Rukávem tmy
proudí měsíční svit
a na dně
slábne
utonulá paměť

Miroslav Kubíček

Pořád

Doprovod hor

nad sváry kotlin
z mraků jak z hořáků
každou chvíli praská
voda vodu vodí
kopce v kopcích bloudí
za horou hora
za vodou voda
a pořád dál
je těžší přidat slova

Pořád

pořád něco nové
pořád hrůzné děje
nedívej se
nečti
odejdi do snů
rozvrácený les jak slum
čeká na infuzi
přijď s pomocí
rozjihle rozsev roste
zasad' dobré slovo

Předchvíle

sytý den až smysly kručí
červnové červany červiví
nadmutá seléna žlutavě močí
merfánky voňavě páchnou
léto bude za chvíli

Podzimní intimity

ztichlými místy listí zní
štíhlými dýmy vítr mísí
v mincířích listí stíny visí
tlí hlíny hlíny tlí
mírný splín chvíli dlí

František Uher

Bezvětrí

jeden mluví
proti větru
nerozumím mu
druhý mluví
po větru
nerozumím mu
třetí mlčí
tomu
rozumím

Tábor v horách

do tábora v horách
poslové přinesli
obvyklé zprávy
v údolí
rozkvetly trávy
na květech včely
ryb v řekách hojnost
pouze šelmy
stále zápolí
o každou kost
psi vlci šakali
a lidé

Sjednocení

nikdo nepřišel
nikdo neodešel
nikdo nezůstal
nikdo tam nebyl
a každý věděl
co se tam nestalo
Ulice
spolu proti
spolu pro
proti komu
pro koho
nikdo
nikomu
není co

Potenciál popele

jak lehké je odejít
jak lehké je jít
jak lehké je nepřijít
včas
přijít k pastvinám
kde nikdo nečeká
nepřijít už nikam
kdekoli staneme
bude nám země
těžká

Mechanismus soužití

milostných loupeží
jako schodů do věží
odešla jedna
přišla druhá
jeden odešel
přišel druhý
vrak na mělčinách
a samé dluhy

Civilizace

souhvězdí
padají ženám do klína
vzlíná
mlhovina
muži podpírají most
který doutná

Pláč lva

klec otevřená
dokořán
divočina
ze všech stran
uprchnout
není kam

Miloš Vodička

Toleranční patent

(Román s traktáty)

Vít, Jan, jejich společná láska Anděla a synek Andělíček, to jsou protagonisté románu Miloše Vodičky, z něhož uvádíme ukázky.

P R O L O G:

Následující příběhy jsou vymyšlené a domyšlené osudy těch, které jsem znával, nebo o nichž jsem někdy slyšel či, které se mi bezděčně vylíhly v hlavě. Je sporné, je-li míra fabulace vyšší než opravdový základ útržků životů, jež jsem si tajně přivlastnil, tedy ukradl. Já totiž kradu jako straka. V Božím záměru jsem nejspíš Boží zloděj. Neboť si беру, co mi přijde pod ruku, třeba povídačky ze starého kalendáře anebo nejnovější zprávy, což jsou rovněž často sentimentální či humoristické story. Taky těžím z blikavých plamíneků přeludů, jež se vynořují a zase mizí v polopaměti jako bludičky v bažině a sotva by mohly být kdy mé... Ony zcizené mezimyšlenky.

Předstíral jsem po celou dobu, že se řídím zákony protikladů. Neřídil. Naopak, vůbec jsem na ně nepomýšlel. Černo-bílý svět se mi nelíbí. Jsou-li zde protiklady, je to jen shodou nahodilosti, která mi chvílemi šla docela na ruku. Když to řeknu hodně nadneseně, nechával jsem se ovládat višňovými pravidly vášně...

I.

14.

A můj hrdina?

Teď byl dlouhou chvíli na vedlejší koleji, vinou mých potřeštěných úvah. Poslal jsem ho přece ke koním, jako ho jednou pošlu na vojnu a vyženu žít. Je to zlé? Je to špatně? Že jsem mu nasadil bolestivého brouka do palice? I Kristus Pán přece bojoval na poušti sám s ďábelským pokušením. Člověk. I on, řekne si viník. A jde do toho takřkajíc bez ochrany hlava nehlava. Co mě, nás čeká? Exkomunikace? Vyhnání z jejich ráje?

Báječné jarní zabloudění v loubích. Zelená liturgická barva naděje. Věčné Velikonoce.

To mladé v nás trpí a trápí po celý život, ať se dožijeme třeba sta let. Myslím, že kosmatý kromaňonec, který sledoval dlouhé hodiny stopu mamuta, procit'oval daleko míň než já. Neměl čas na to, aby ho ke všem trablům, které každou chvíli nachystala nevysvětlitelná a nevypočitatelná příroda, bolela hlava anebo trpět nespavostí,

či stresem, jako zpovykání my. Byl by to býval nebezpečný, zákázonosný luxus. Hlavně neměl ještě vyryto do mozkových závitů, že může být nešťastně šťastný. Ponoukal ho jen strach, hlad, žízeň, zima a chtíč. Žil jaksi jednodušejc.

S kultivací poznání chorobně roste naše přecitlivělost a zřikáme-li se poznání, je to daleko palčivější, protože v tu chvíli jsme se nejspíš fakt zbláznili. Dobrá řeka má jen jeden proud, který se nikdy nevrací. A do kterého – podle Demokrita – nelze dvakrát vstoupit.

Pár let tápal život pošetile ve svých šlápotách.

Ale přece jenom jedna veliká radost. Otec se vrátil z kriminálu. Tak se kvapně přestěhovali do jiného okresu, do města, kde je neznali. Snažili se rozplynout v zapomnění. Dobrý nápad. Dost se to podařilo.

Ve vsi nikdo odchodu rodiny nezelel, ač na gruntu žili přes sto let. Mnozí jim to přáli. Byla taková doba. Dát sbohem přišel jen fešák Harry. Provinile i trochu spiklenecky. Když se za rozběsku vyškrábali na nákladňák, Harry se strnulým úsměvem zamával. Zase jeden kamarád, co zůsta-ne stát na perónu, který ujíždí. Netušil, že se ještě jednou uvidí... Matka ho od jisté chvíle neměla moc v lásce, ale ruku na rozloučenou mu podala.

Našli si byt, zaměstnání i nový způsob bytí. A byli po nějakou dobu spokojení, pokud to v těch časech šlo. Součást mimikry ulice, davu.

Mládenec začal dálkově studovat. Bylo to, dá se říct, jako bezkontaktní milování. Docela mu vyhovovalo chodit po večerech do školy a moc nikoho neznat, ani kantory ani spolužáky. Samota si ráda se sebou hraje na schovávanou. Namlouval si, že je to tak správné, ale bylo to jen snadnější.

A jediné z mála řešení?

Studium oddálilo o rok vojnu. Po maturitě na průmyslovce mu trochu stoupl se-bevědomí. Ne moc, jen tak akorát, aby časem zapomínal na fyzly a nepřekročitelnost hranic fyzických i těch neviditelných, ale tím víc citelných. Pokusil se vojně vyhnout úplně, ale jeho plíce byly, zdá se, úplně vyhojeny. Následek švýcarské diety? Nebo se pováleční doktoři jednoduše zmýlili?

Najednou musel narukovat a neuvěřitelně se bál. Bál se toho, čemu se říká vojenský život. Soužití s tlupou uřvaných, prdících kluků v jedné světnici, s hordou kluků ve stejných sprchách. Bál se jejich nahých těl a hlavně vlastní nepředvídatelné nahoty.

Děsila jej sprostota, hloupost a nadřazenost o rok nebo dva starších pologramotných frajtrů odkudsi z malokarpatských kotárů. A měl panický strach, aby se nečekaně neprozradil, jako když tenkrát zapomněl před Harrym otočit klíčem.

15.

Stál u khaki vrat kasáren přesvědčen, že hned teď, na tomhle místě, umře. A protože neumřel,

nebylo vyhnutí. V transu - se zatajeným vzlykem - zazvonil na dozorčího.

Vojna není kojná, mělo být napsáno nad branou místo pokryteckého Víťame naše brance!

16.

Přišel otevřít rozchechtaný desátník s nohama do o a lačně se podíval na novou oběť. Aspoň to Vítovi tak připadlo. Ano, vrata do peklíčka se otevřela. A pomalu se začaly odvíjet dva dlouhé roky. Předem vám prozradím, že to dopadlo vcelku dobře. Přežil. Taky díky zdravému selskému rozumu. Aby jako všichni bývalí vojáci nostalgicky vzpomínal. Prý vzpomínkový optimismus. Vojna z něho udělala chlapa. Na chlapy i na ženské, ale nepředbíhejme. Sranda. Opravdu moc velká sranda. To se nasmějete až budete brečet.

Jestli se mi ovšem hoch povede. (Víte, tomuhle se říká autorský nadhled. Anebo autorská domýšlivost. Jak se vám zlíbí). Vít si na vojnu prostě zvolna zvykl. I když na to nevypadal s těma svýma modrýma bezelstnýma očima, byl to vlastně dost odolný chlapec. Vcelku nenápadně si dokázal obhájit svou integritu.

V kasárnách začal hodně číst, dílem, aby zahnal nudu a dílem, aby se vysvobodil z ubíjejícího vlivu prostředí. Doma měli jen otrhané Pečírkovy kalendáře, bibli, pár modlitebních knížek a něco Jiráska a Třebízského a Baara. Jako povětšinou tehdy na venkově.

Kupodivu bohatá posádková knihovna v pade-

sátých letech pozřela velkou bibliotéku jednoho církevního gymnázia. Ovšem po vyřazení ideologicky vadných knih. Beletrie se to vcelku, s výjimkou legionářské literatury, netýkalo. Zprvu četl bez ladu a skladu, později si začal vybírat, a když se skamarádil s knihovníkem, měl volný přístup ke všem knihám, na příklad k titulům idealistické filozofie, i k sv. Agustinovi a ke stejné svatému Tomáši Aquinskému. Objevoval dosud málo známé světy. Třeba Platona a Senecu a vůbec filozofii. I našeho Ladislava Klímu. A anglo-americkou literaturu. Taky Turgeněva, Dostojevského, Čechova, dokonce poezii. Začal Homérem.

Četl bez ladu a skladu, jak v tom věku četli tehdy všichni přirozeně zvědaví chlapi. Teď nikdo osmnáctiletý a mladší už nedokáže než esemesky bez diakritiky. Psát i číst.

Na vojně taky vypukl jeho druhý, nedoznaný život. Minilásky a s nimi spojená lehká promiskuita. Říkejte si co chcete, já myslím, že přese všechno tím obdobím procházel bez větší poskvrny. Křehká skořápka byla náchylná ke svodům, to ano, ale jádro měl zdravé, selské, nepokažené.

Provázely jej nerozlučné vnější rozpory. Časem perleťově nalíčený klaun a taky červenající se zelenáč.

Problematická bezúhonnost vám přijde jako neuvěřitelný nesmysl. Já naopak myslím, že zázrak. Samočistné procesy uvnitř duše probíhaly. Před-

stavte si, že i za hlubokého socialismu měl voják svou nezczizitelnou duši.

17.

Aby se vyhnul tupému vojančení, jak to šlo, vyrážel z kasáren do nočního velko-města, které jej, venkovana, tak přitahovalo. Rychle se zorientoval a bez kompasu neklamně objevoval místa, kde dychtili stejně nabuzení muži. Často tam zatraceně páchl hřích tak, že by se ve dne každý zdaleka vyhnul. Ale v srdci bylo jaro a ve slabinách magnetická střelka testosteronu. Ostatně jinou cestu v sexu doposud nerozeznal a přiznejme si, ani nehledal. Noci byly naplněné dobrodružstvím. Byl ještě téměř neopeřený a líbilo se mu v tom. Zelené sukno mu poskytovalo zvláštní anonymitu. A falešné zdání otrlosti. Iluze z dob římských legií a mizerně placených žoldnéřů třicetileté války.

Nevěděl, jak je mladý. Stejně je to se štěstím. Jste-li šťastní, tak si neuvědomujete, až když na vás vyskočí ze zálohy paní bída. Neboť všechno je jinak, říkal jeden chasídský rabín.

Měl-li vytoužený opuštěák, málokdy se stávalo, že se vracel vyspat do kasáren. Často býval na vysokoškolských kolejích, kam se někdy krkolomně soukal za slastí po římsách a oknem a jen díky mrštnosti, vypěstované kdysi u koní, se mu nic nestalo. Aspoň po těle. Stál při něm svalnatý archanděl strážný. Ten uhlídá i ty největší hříšníky! Bože můj, jak to s náma zvládá?

Nebo uvízl do rána na nějakém bizarním privátě

a většinou si pak mohl vyřezat na pomyslnou pažbu, jako kovbojíček, vrub. Čas se mu sypal mezi prsty. A všechno se odehrávalo v dobré víře.

Prožíval převážně jednorázové lásky. Vícekrát se pak už neviděli, i když si prospali hodiny v náručí. A nikomu se nezpovídali. Komu taky, když to bylo všechno pokradmu.

Věděl o tom jenom Bůh. Ten smlčel. Dobrý Bůh.

Vít věřil, že nedělá nic špatného. Provozoval podle sebe anticky čistou lásku. Takhle si to aspoň o starořeckém milování vyčetl v klasicích. (Třeba v Platónovi nebo v Theokritovi). Víte, každý si je může vykládat podle potřeby a po svém. Proto jsou tak dobří, jestli mi dáte za pravdu. Vítek z nich čerpal naději a svobodu. Tak nač ještě nějaká kasuistika. Řekl bych, že je to zavádějící nadbytečnost. Každá kasuistika.

Uvědomme si, že žil v klamavě zlatisté éře před AIDS a taky v čase, kdy světem napříč hranicemi lomcovala sexuální revoluce, hluboce naivní vnímání a přijímání drog (LSD, amfetamin, marihuana, velebně Timothy Leary... a na předním místě frustrující vietnamská válka), alkohol, hipické komuny a všeobjímající láska sedmdesátých let. Aspoň ona fyzická. Fenomén visel takřikajíc v luftě. Západní svět světem mládí a touhy po volnosti a po míru beze vší propagandy.

Květinové děti, Beatles, milování na každém kousku planety. Hlasná spontánní muzika plná

vemlouvavých melodií, beatnická poezie (Gregory Corso, Diana di Prima, Ginsberg, Ferlingetti. U nás v opisech šířený Václav Hrabě, písničky Karla Kryla...).

V Čechách touhy potupně zašly pod pásy sovětských tanků, dřív než stačily zapustit kořínky. Zavražděné mládí jedné generace. I té mé. Neodpustitelné.

Tak bylo. Moc smutný a šedivý svět a neviděli jste konec tunelu. Ale intuitivně - i z logiky věci - jsme ho tušili.

Vít naslouchal stříbrnému hvízdání v uších a očekával chvilkový úlevný úbytek hormonů kdesi na protilehlé straně těla. A hlavně únik z khaki prostoru a khaki času.

Nechtěl být sám. Ó pošetilé mládí. Tak se raději nořil do klamavé polosamoty. Přidal jsem trochu mentorství jako se přidává prášek do pečiva. Snad to vykypí.

Začarovaný v krápníkové jeskyni, ze které čísel jen pot a lidské semeno, kam byl neodolatelně znovu a znovu vlákán, i když to opravdu nebyla počestná místa a sdíleli jej s ním leda nejstrakatější andělé.

Nebyl však prostopášný prostitut nebo praštěný gigolo, takhle ho, věřte, nechci ani náhodou napsat!

Jenom z nedostatku odlišné zkušenosti a alternativních cest lačně a zdarma utápěl mladou sílu v objetí stejně potrefených mladíků a chlapů. Jako si ji vybíjeli obdobně tajně za zády rodičů ostatní holky a kluci. Jen s partnery opačného pohlaví. Nebyl v tom moc veliký rozdíl.

Ten jeho neustálý pohlavní hlad byl, mimo jiné, součástí mladické nerozváženosti s podílem adolescentního riskantérství a choutek. Poznal pouze jednu jedinou vztahovou cestu a tu v podstatě setrvačně vyhledával. Nic víc. Mohl za to vlastně stájník Harry, že se hnal zrovna po této stopě dobrodružství jako hloupý chrt...

Měl už dychtivost v povaze. Kluk chořoval za novými romány na pokračování, za tušenými známými dotyky a vůněmi. Ale naštěstí si fajnovka jeho podvědomí při tom pečlivě vybíralo. Jak se to dělo, to se mě neptejte. Tajemství.

Nechci jej omlouvat, ale řeknu, že zůstával ve své pošetilosti bezděky neposkvrněný a nezhrubl. I když to navenek tak nevypadalo. To ta venkovanská slupka. Ač v oblasti pohlaví stále i dost nepoučitelný. Poslední co by si býval o sobě nahlas připustil. On a ostatní bledě zelení tehdejší svatí svazáci a svazačky.

Za chlapci nechodil jenom na holandu nebo do postele. Časem se seznamoval, hlavně po hospodách, rovněž s kumštýři, mladými herci a baletáčky, taky malíři i začínajícími literáty. Smutně připouštěl, že je kolem najednou každý básník. On

umí jen milovat. Nic víc. A nic míň. A po svém.

Klubající se kumštýři ho měli rádi. Viděli jej jako nekomplikovaného vesničana. Do galerie a na výstavy jej zavedl až jeden trochu zamilovaný malíř, překvapený s jakou jistotou se dokázal Vítek zorientovat ve stovkách obrazů. Měl neklamný smysl pro krásu, jako mívají malé děti.

Vojáček-blondáček už nebyl k smíchu.

Jak proudil stále se zrychlující čas, jak událost střídala událost, Bůh ho obdařil, kromě jiného, zapomínáním, které nadlehčovalo i osvobozovalo, těkající duši. Nanejvýš milosrdný a praktický dárek.

II.

21.

Asi měsíc po Dirigentově smrti zastavil před vilou žlutý stěhovací vůz. Čtyři sva-lovci s popruhy vyložili černé lesknoucí se křídlo značky Steinway na chodník před brankou. Naštěstí nepršelo. Parťák ve vytahaném námořnickém tričku, s vytetovanou kotvou na paži dlouze zazvonil. Když vyšla Anděla z domu, pravil lakonicky:

„Přivezli jsme vám, mladá paní, to piáno.“

A všichni čtyři se otočili, zalezli do stěhováku a nechali mladou paní a piáno jejich osudu.

Tak se stal Jan majitelem vzácného koncertního nástroje, který mu odkázal nepřiznaný otec. Paní

Dirigentová se ani nenamáhala připojit k dědictví nějakou zprávu. Neměla čas. Ostatně byla u švadleny. Pak šla s přítelkyněmi na odpolední kávu.

„Ten krám bude těžkej jako hrom“ poznamenal Vít, když se vrátil z práce. Ani s jeho novým majitelem s tím moc nepohnuli. Vyřešila to Anděla: Zavolala svým dvěma bratrům-dvojčatům, Petrovi a Pavlovi. S jejich nemalou pomocí - kluci byli vysportovaní siláci - se s mnohým hekáním a za hodnou dobu ten krám konečně ocitl na vykázaném místě.

Jen bylo křídlo usazeno, Jan s majetnickou rozkoší zabrnkal Ježkův Bugatti Step. Všichni začali křepčit, včetně Andělíčka, který pojal tu černou přišeru po krátkém váhání do svých her.

Ani nevadilo, že Anděla ten den nedovařila oběd. V ledniče byl salám a taky vajíčka. Na Steinwaye si všichni brzo zvykli. Jan poctivě cvičil, většinou dopoledne, takže když se Vít vrátil z práce, už ho nic nerušilo.

Anděla – jako oddaná partnerka – měla Janovy etýdy docela ráda, Andělíčka – Matějčka se nikdo neptal, ale on byl hodný klouček a hudbu si brzy oblíbil. Ani když spinkal, ho nebudila. Když jej nechali, hrál si pod piánem na bubáky. Něco si při tom broukal, chvílemi jako nadával, pak se zase smál.

Byla to legrace a bylo to půvabné. Děti jsou nejkrásnější, jsou-li zabrané do hry a zapomenou, že

je někdo sleduje.

22.

Aprílově pošmourné pozdní odpoledne, plné smutku a spolykaných slz...

Ale ve vzduchu bylo už jaro a klepalo pánům na poklopce a dívkám se rozpínaly samovolně podprsenky. Hle.

Jan se vracel předčasně od autobusu, jeho zkouška se dneska nekonala. Měl zlost, jel docela zbytečně. Mohl ležet doma na kanapi a hrát si s Andělíčkem. To byla jeho nejmilejší zábava. Nebo hned druhá, nebo třetí nejlepší. Chlapec to měl taky rád. Svět je složitý, ale naše radosti bývají prosté. Jsou dny, kdy se nám daří. Jsou dny, kdy se nám nedaří.

Klavírista šel šednoucím parkem a dostal chuť na kávu. Na voňavou kávu s mlékem a vykřupaným rohlíkem. V tuhle dobu tu bylo pusto a prázdno. Ale proboha, tam za keři! To je přece Vítek! Poznal ho podle červené bundy. Objímá se s docela cizou ženskou! Jan byl udiven a pohoršený a naprosto vyveden z míry.

Zrychlil krok, a pak už najednou utíkal, jakoby chtěl utéci tomu výjevu. Domů přišel bledý a vyčerpaný. Anděla se ho až polekala a Andělíček nabíral. Začal se zvolna dávat dohromady. Našel si rychle výmluvu. Moc mu to nešlo. Nikdy neu-měl lhát.

Vít přišel asi za hodinu a začal neobyčejně vášni-

vě líbat svou ženu, užuž by si ji odvedl do ložnice, ale Jan mu to nějakou nevhodnou poznámkou překazil.

Musel se moc držet, aby se na Víta nevrhnul a nenabančil mu, i když ten byl větší a svalnatější a asi by vyhrál. Při večeři tím pádem panovala napjatá atmosféra. Byli rozladění. Pak se musel Andělíček vykoupat, to je většinou dalo dohromady. Uprostřed chlapcova výskání a cákání se hněvy na chvíli rozpustily.

23.

Jan hledal příležitost jak si se spoluzemanem nerušeně promluvit. Už nebyl ani tak naštvaný, ale bolelo ho, co bezděky viděl. Stále si opakoval: to si Anděla opravdu nezaslouží. Kdyby měl někdo z nich třech zahýbat, tak by na to měl nárok spíš on. Však mu holky z orchestru nadbíhají...

Po večeři vylákal Víta do zahrady na cigaretu. V bytě kvůli Andělíčkově nekouřili. Sedli si v altánku, kde se spolu kdysi sblížili.

„Proč jsi dneska tak načurený?“ začal Vít a položil smířlivě ruku na Janovo koleno.

„Ty se ještě ptáš? Viděl jsem tě dneska s tou holkou.“ Odstrčil prudce ruku.

„To je teda průser“, uklouzlo Vítkovi a zabafal prudce s cigaretou, která se rozzářila jako hvězda.

„Štěstí, žes to byl ty.“

„Nekecej, jakýpak štěstí. Víš, co to se mnou udělalo? Mohl mě trefit šlak. Kolik je jí vůbec roků a co je zač?“

„Devatenáct. Je to kreslička od nás z konstrukce, nastoupila před nedávnem. Je strašně nadupaná. Ona mě vlastně svedla, víš.“

Dodal jakoby to všecko vysvětlovalo.

„Hochu, na to jsou vždycky potřeba dva,“ káral Jan.

„Já jsem tak nešťastnej. Co mám dělat?“

„Patří ti to. Myslel jsi na Andělu a na Andělíčka?“ trumfoval

„Fakt v tu chvíli jsem moc nemyslel. Říkal jsem si, třeba není ani můj. Že je příliš hezkej a chytřej,“ řekl plačtivě Vítek.

„Před Andělou jsem neměl žádnou holku. Tak jsem to chtěl, víš, jen trochu, trošku vyzkoušet. Jaký to bude... S jinou holkou. Nepřipadá ti Anděla někdy fádni?“

„Nerouhej se! Měl bych ti rozbít hubu.“

„Rozbij, zasloužím si... Třeba to pomůže“... Už opravdu vzlykal.

„Já se s ní rozejdu. Slibuju. Jen neříkej Anděle...“

Já se s tou holkou fakt rozejdu.“

Vít se najednou rozzářil, jako by na něj sestoupil Duch Svatý.“

„Rozejdu se s ní...!“

„Jsi neuvěřitelný, starej pitomec,“ řekl Jan a letmo ho políbil. Byl šťastný. Pro něho v tomto okamžiku příběh skončil. Neměl pochyby. Vítovi věřil. Víc než sobě.

Večer se s Andělou milovali oba. Dokonale paralelní láska.

Bylo už hodně po půlnoci, když do ložnice doklopýtal Andělíček celý uplakaný - děti se po celý den buď smějou, nebo pláčou, nebo spí, či sedí na hrníčku - že se mu zdálo o čarodějnicích. Pro slzy neviděl na cestu, natož na klubko milujících těl. Schoulil se k mamince a v tu ránu spal. Na záda mu dýchali osel a vůl jako v Betlémě. Hodnou chvíli se na něj dívali jako na zjevení.

Alena Kordíková

Noc

Noc osleplá v ní já i ty
Noc nedůvěry v pocity
Noc otázek a dohadů
V ní kráčím vpřed však pozadu

Noc stáložárná bez hranic
Já už ne panna ty panic
Noc pod příkrovem deště
Noc co se neptáš chceš mě?

Noc veplétaná do kola
A měsíc s lebkou do hola
Hadí jazýčky těch tvých lží
Uštkly...a vlak ti ujíždí

Chvilě navečer

Je ze mě míň a míň
Podkúvka tvých slov po mých dusá
Na tichou poštu hraje pusa
A hněv se mísí s krví jeřabin

Čas zlenivěl v hodinách pavouk sídlí
Věčnost jde úkrokem až teskně zavzlykáš
Karty jsou rozdány dva hrajem mariáš
Do sněhu otisk se bělásek drobnokřídly

K večeři prostřeno má náruč čeká hosty
Dušička drží půst a jde mi po krku
Střemhlavá úzkosti přečetných úprků
Jsi sestra má však přesto spalme mosty

Kresba

Kreslím si skicu čínskou tuší
Radlice noci obracejí duši
V rákosí lumík blanokřídly
Vylétá z básně v které bydlí

***

Noc jako struna napjatá
netopýr přibit na vrata
A Luna plná soucitu
Slábne záparkou úsvitu
Bilance
Co zbylo po kapsách
Už dávno rozdáno je
Z chyb skládám doktorát
A věřím na olgoje

Můj život přes výhybky
Zaváté Orkneje
Chytil se každé třpytky
s návnadou naděje

Jak křehce jsme se milovali
Znepokojivě krásní
Po pastvinách jsme kočovali
Svých nenapsaných básní

Smět

Zarezlý skřípot otvíraných dveří
Bezhlesá noc na ostří hran
jdou dny poutníci v které věřím
tma rozstříkuje kaňky vran

Křídla mi ztěžkla bloudím v roklích
Mysl obracím nahoru
Za paravánem keřů zmoklých
Od pasu vrostlá v mramoru

V pustině pusté od člověka k lidem
Kvapem se láska připozdívá
Smět prostoupit se božím klidem
Jak nebe Lunou která zpívá

Draga Zlatníková

Svět kolem...

Svět kolem troskotá. Kdo mi zabrání
schovat se ve vraku jeho stínu
ohluchlá z třeskotu borcenin
ztrácím pud k životu - asi zhynu

Z volání o pomoc skřípe mi hlas
Lidé jsou neteční, já skoro němá
Bude už líp, anděli strážný?
Zůstaň, ať peklo mě nemá

Ometačky hrobů

Vracejí se
postávačky u náhrobků
křísitelky knotů a váz
smutněnky nesmířené i ztišené
čekanky na ozvěnu se steskem na čele
- znovu a znovu jim vítr krade plamen
rozsype zápalky a zhoufuje do neznámých pís-
men

Takoví budeme:
pisatelé deníků na čtyři stěny domovů
listonoši nedoručitelných zpráv
o starost okradení objímači mramorů
neúspěšní rušitelé hrobového ticha
I z nás se stanou
bezmocní ometači hrobů

Na rubu listů z kamene
najdete jednu vzkaz:
Náš popel trávě a zemi
vy, tolik nám podobní
hazarděři s časem

Samota na zabití

Nikdo mi nevolá
Nikdo mě nehledá
A to jsem chtěla ještě včera sama být
Dnes tři slova „To je omyl“ vzala bych jak Ariad-
ninu nit

Nikdo mi nevolá
nikdo mě nehledá
Pošťáčka nezvoní a nevrzla vrátka
nevadila by mi rada na dobírku ani splátka

Asi si zavolám
nebo se navštívím
Jenže kobylky čísel mi vyskákaly z hlavy ven
chovám se jak blázen nebo pod stresem
Nevím kde je klíč a je tu panika
jak se navštívit mám když si unikám
Zaťukám si na hrud' nepustím se hloub
zrovna dnes mě bolí totiž každý kloub
o kterém jsem včera nevěděla vůbec nic
Musím mezi lidi do ulic
abych pospojovala ty nitě
Říkám si: možná ti zavolají
možná i navštíví tě
možná ti zavolají
možná i navštíví tě...

Petr Musílek

Ano

Ano

Štěstí i bolesti přikyvuji
vzdálený stromu poznání
Smím pouze tušit
kam touhy plují
co vezou do míst přistání
Možná nás spojí v příštím čase
až přístav náklad vyloží
Zbavený bláta jizev šrámů
a bezvýznamných lží

Pohládit ženu

Pohládit ženu není snadné
Dotek se sráží s úmyslem
Jak kapka rosy pod stůl spadne
a jeho váha rozkymácí zem
Hodí stín do tvých přimhouřených očí
Možná se v slze rozpustí
a nikdo neví co tam zbude
z mého a tvého chci

Zahrady

V zahradě snů se setkávají
užitek s krásou Jak Bůh dá
S pokorou čtu si v darech květů
Vždyť je to věčná zahrada

Já zde jen zkusil vyplet trní
Můj chabí plot ji ohradil
Znám její dnešek Ty jsi do ni
nahlížel v každé z dávných chvíl

Byla dnem moře ledem lesem
Vpustil jsi do ni lidské sny
Já jsem jen rukou která nese
semena tvého vědomí

Necháš ji zpustnout? Zarůst hložíím?
Učíš nás slabé jak se prát?
Nedovol v klín nám ruce složit
Nauč nás o sny bojovat

Vize

Až spadne jaro do zahrady
řeknu mu
Jaro, já jsem tady!
Podívej, zima odlétá
Půjdeme spolu do léta!
Půjdeme s těmi
co mám rád
A dřív než přijde listopad
splyneme s vším
co spěchá k zraní
propojení a odevzdání

K rovnováze

Život vždy touží po spojení
Ač uvnitř hledá protiklad
Stálost je sen Čas všechno mění
a přesto mám ty střety rád
Vždyť kdyby zápas živlů ustal
zmizí i touha láska sny
a nehybností ztuhlá ústa
už nedokáží promluvit

Ranní sny

Báseň se jen tak nenarodí
A z čeho láska povstane?
Můžeme říkat: Tak to chodí
Jen zaklínadlo neznáme

Jak cizinci snů, bez jistoty
toužíme vědět, chápat, znát
hlubinný čas co nezná ploty
a tam kde jsou je vyviklat

Vlomit se v oka uragánů
kam vichr všednost nepustí
zatím co čas nás vodí k ránu
jen po hranicích nutnosti

Lukáš Vavrečka

Poslední snídaně

(Úryvek z knihy Alibi na příští noc)

Koncem května roku 1946 byly na krátko ulice opět zcela průchodné. Podél obou stran se táhly chodníky lemované vzrostlými stromy, kované ploty zasazené do cihlových zídek střežily zahrady zcela zbytečně, jelikož branky k příjezdovým cestám zůstávaly odemčené.

Kráčel jsem tím předměstím a rozhlížel se do všech stran. Sledoval jsem čísla domů, míjel poštu, lékárnu, soukromou ordinaci jakéhosi doktora Macha, kostel svatého Benedikta, budovu dobrovolného hasičského sboru i krčmu na rozcestí.

Staré vily v této části Města ve mně vyvolávaly pocit klidu a sounáležitosti, po kterém jsem už léta toužil. Z otevřených oken jednoho z domů do ulice zaznívala hra na piáno. Později jsem se dozvěděl, že místní učitelka klavíru se takto připravuje se na své odpolední lekce. Zanedlouho jsem v té hře rozeznal první větu Chopinovy sonáty B minor.

Ulice, otevřená okna, piáno. Květen. Opus 35 vyžaduje techniku, rychlost a cit. Opus 35 je radost i drama, jež se odehrává uvnitř mlčícího člověka. Má bývalá žena, taktéž učitelka, jej často hrávala. Často se oddávala mlčení. Na podzim předešlého

roku naše sdílené ticho přerušil rozvod. Od té doby mlčíme každý sám. Každý po svém. Ještě nějaký čas jsem setrval v prázdném bytě a poté se jal hledat novou práci, nové bydliště v jiném městě.

Dočkal jsem se obého. Zdejší gymnázium hledalo profesora, jenž by vyučoval francouzskému jazyku a historii. Současně starší manželský pár, bezdětný, nabízel pronájem samostatného pokoje v Kaštanové, čísle popísaném 53.

Jak jsem se brzy přesvědčil, kamenná vila manželů Rédlových disponovala mnoha volnými pokoji, rozlehlou zahradou s altánem a garáží, již jsem nemohl využít: Přicestoval jsem totiž vlakem. Nikdy jsem se nepovažoval za schopného řidiče, nikdy jsem se tedy nestal majitelem automobilu,

Svá objemná kožená zavazadla jsem postavil na chodník před jejich brankou. Žádný domácí hlídač, jen stromy. Žádný vůz na příjezdové cestě, jen jízdní kola. Nikde žádný zahradník a přesto se zdála zahrada udržovaná s pílí, jakou by ledaskdo mohl závidět. Osobně jsem nikdy nevěnoval větší péči ničemu tak pomíjivému, jako je zahradní květena.

Obrubníky, javory, kaštany. Jilmy
a chodníky.

Ty kované ploty.

Ty černé, železné lilie. Jejich ostří.

Fasády a římsy.

Výklenky, okenice, terasy.

Ty altány a bělavý zahradní nábytek.

Ten konec května na předměstí.

To předměstí odtržené od Města.

Uzavřené. Prostorné.

Ten konec května na předměstí.

Ty černé, železné lilie.

Křehká paní Rédlová.

Myslím, že se jmenovala Kateřina. Mohlo
jí být k padesátce. Vyzáblá postava, tro-
chu nahrbená záda, nezdravá barva ve
tváři a mírně povislý levý koutek úst však
přidávaly té ženě na vzezření nějaká ta léta
navíc.

Ano, o zahradu se stará ona. Sama. Je
to její záliba, její radost. Ničemu jinému
se ani věnovat nemůže, pobírá invalidní
důchod. Ekonomicky jsou na tom bledě.
Další dříve velice majetná rodina, která se
stejně jako celá země těžce vzpamatovává
z vyčerpávajících let předešlých.

Podnik Vincenta Rédla, stará jirchárna za
městem, kterou zdědil po svém otci, za války
omezila a později zcela zastavila výrobu. Je-
jich dům tedy uvítá nájemníky dost možná
poprvé.

Provedla mě kuchyní, nechala mě složit
zavazadla v mém nastávajícím pokoji
v patře, pokoji s okny do sousední zahrady.

Byl zde psací stůl, na něm lampa, vedle
knihovna, prádelník, lože a mohutná šatní
skříň.

Parkety, lustr, čtyři stěny, jedny dveře.
Nic jiného jsem nepotřeboval.

Hleděla na mne. Stála vprostřed míst-
nosti a polední slunko se jí opíralo do tmavě
šedých vlasů sčesaných do drdolu. Ty její
velké oči, plné něhy i bolesti. Otevřené,
trpělivé, pamatuji si je dodnes. Zachytily
můj pohled a v ten okamžik se zvedl čas
a zakroužil nad našimi hlavami.

Věděl jsem, že se usadím zde. Věděl jsem,
že toto bude můj pokoj, že budu pracovat
právě za tímto stolem a shlížet budu oknem
dolů na pečlivě tvarované ovocné stromy.

Čas zakroužil a rozletěl se tak, že jsem jej
nebyl s to zastavit. Z událostí následujících
čtyřiaadvaceti hodin si vybavuji jen několik
drobných střípků.

Později je posbírám a pokusím se utřídit
a zrekapitulovat, co všechno se odehrálo do
následujícího poledne. Tehdy jsme totiž na-
lezli starého Vincenta Rédla mrtvého v zah-
radním altánu.

Celé to bylo jako na divadle.

Tam za oponou, když se rozestoupilo
listoví, uviděli jsme celou scénu jako diváci.
Všechno bylo dokonalé. Výprava, kulisy,
kostým, rekvizity... Scénograficky velice
povedené, to jsem si bohužel pomyslel, když
jsme ho našli a obával jsem se, že tuto větu
kdy vyřknu nahlas.

Bílá barva zahradního nábytku.

Zlatá barva slunečních odlesků.

Zelené listoví, udržovaný trávník.

Jeho stébla mezi kamenným dlážděním altánu.

Karmínová na dláždění.

Teplota těch barev převyšovala teplotu ovzduší, které se toho dne zdálo spíše svěží. Rosa pod stíny ještě nevyschla.

Modré nebe připomínalo klidnou vodní hladinu. V ní se zrcadlily kvetoucí stromy i keře. Obloha byla bazénem unášejícím barevné lístky hned v několika rovinách, prostupovaly z jedné do druhé, nořily se a padaly. A pod tím vším dějiště zločinu.

Tělo. Kámen. Mladá stébla trávy.

Mezi nimi se rozlévala tmavá krev.

Ležel tváří k zemi. Oněmělý. Pokojný.

Hluboko do temene vnořený sekáček na maso.

Jeho rukojeť čněla nad tím vším jako ratolest.

Barvy. Spousta barev.

Ty krůpěje na zahradním nábytku.

Ty krůpěje ve vlasech.

Ten konec května na předměstí.

Kateřina utichla.

Byla ovšem silná. Přimkla se ke Karlu Wágnerovi a ten jí dlaní zakryl oči. Jiří, syn manželů Wágnerových stiskl ruku své mladší sestry, již ucítil poslepu hmatající jeho dlaň. Jeho druhá sestra se taktéž přimkla k otci, zatímco jejich matka se pomalým krokem vydala k mrtvému tělu.

Když měla Vincenta nadosah, klekla si, natáhla se po vražedné zbrani, jakoby se chtěla dotknout uměleckého díla nebo mi-

lencovy tváře. Něžně, bojácně, s láskou i posvátnou úctou. V poslední chvíli ovšem ruku stáhla zpět a obrátila se k nám. Byla jako plachá zvěř. Vyčkávala na jakýkoliv pohyb, naslouchala větru a štkaní Kateřiny Rédlové.

Karel Wágner jí věnoval pohled plný pochopení. Sdílel její překvapení, sdílel všechny její otázky. Otázky, které jsem viděl poletovat nad hlavou nebožtíka, nad zahranou, v korunách stromů. Otázky, kterým jsem do té doby nerozuměl, které si mohli klást všichni přítomní kromě mne.

Kdosi řekl, že bychom měli snad nejprve poslat pro doktora Macha, terý zůstal se Štěpánem Jančíkem u Wágnerových na terase. A tak se také stalo. O necelou hodinu později už nějací muži na dláždění křídou obkreslovali polohu Vincentova těla. Karel Wágner utěšoval svou ženu, Jiří s oběma sestrami usedl do stínu vzrostlého kaštanu, Diana i Marie mu složily své hlavy na ramena a odkudsi z okna nade mnou počal vyhrávat charleston.

Wágnerovi byli manželé, kteří bydleli již přes dvacet let v sousedním domě. Kolem páté hodiny odpolední, když jsem si stačil po příjezdu vybalit svá zavazadla, přišla za mnou opět Kateřina Rédlová a pozvala mě na posezení u kávy. Dole v zahradě se prý budu moci seznámit s pánem domu i jejich milými sousedy. Pochopitelně jsem pozvání přijal.

Stalo se, jak říkala. U stolu seděl Vincent Rédl, který se právě vrátil z koželužny. Byl

to muž střední výšky a šedých vlasů. Jeho tvář se mi vryla do paměti. To husté obočí, přivřené oči, taktéž rty jako by byly stále pevně semknuty. Povstal a podal mi pravicí. Jeho stisk byl obchodní, autorita, kterou se mi jal prezentovat, ke mně nedosahovala. Zacházela nanejvýš tam, kde končila jeho dlaň, dál už ne.

Karel Wágner, osmačtyřicátník, taktéž budil respekt, a to účinněji, ovšem zcela mimoděk. Byl statný, vysoký s hustými černými vlasy, rovná záda, pevný v kolenou. Na rozdíl od Vincenta Rédla se usmíval, stejně jako jeho syn, Jiří.

Ženy pohybující se okolo něj byly velmi okouzlující. Dvojčata Marie a Diana s blond vlasy sepnutými jehlou, Adéla Wágnerová měla, jestliže něco takového lze říci, postavu i tvář nemocniční sestry. Byla něžná a obětavá, byla soucitná i přátelská, velké oči, hladká pleť, úzká, ustupující brada, vysoké čelo.

Posadili jsme se. Stín starého, členitého domu se pokládal na opačnou stranu, sluneční paprsky cestou na západ ohmatávaly zahradní nábytek, nahlížely pod střechem altánu, byly tam.

Na povrchu.

Ovzduší zatím zlehka chladilo. Vedl sem kamenný chodníček, na jehož konec jsem nedohlédl, směřoval patrně až k rozcestí u kované branky.

Z rozhovoru u kávy mi v paměti utkvěly jen kusé poznatky: Manželé Wágnerovi mají tři děti. Nejstarší Jiří, který na jaře oslavil své třiatvacetiny, by rád studoval medicínu, nejprve však musí dokončit studium

na gymnáziu, jež přerušila válka. Na první pohled totožná děvčata jsou o dva roky mladší. Wágnerovi je adoptovali v roce 1928, kdy Jiří dovršil pátý rok života. Důvod adopce mi nepřišel jako vhodný námět ke konverzaci, tudíž jsem se dál nevyptával.

V současné době Diana i Marie pracují v místním krejčovství. Adéla Wágnerová k mému nepříliš velkému překvapení byla diplomovaná zdravotní sestra, avšak od počátku války se stará o domácnost. Její manžel je už dvanáct let vedoucím lékárny. Ke vztahu těchto lidí k medicíně mohu dodat snad jen, že jejich blízkým přítelem se již před dvaceti lety stal místní praktický lékař Bernard Mach. Vzpomněl jsem si, že jeho ordinaci jsem dopoledne míjel vyhlížeje číslo popisné 53.

Vincent Rédl mlčel, jako by náš hovor sledoval z povzdálí, zatímco jeho žena Kateřina a Karel Wágner s chotí mě zasvěcovali do všeho, co jen považovali za podstatné, a pramálo mi dávali šanci rozhodovat, co vědět skutečně potřebuji. Tak jsem během krátké chvíle pronikl do zákulisí nejen profesních vztahů, panujících přinejmenším v oné ulici.

Co se musí nechat, byli nad míru vstřícní. Ani na okamžik mě neopouštěl dojem, že jsem v těchto končinách vítán.

Už tehdy jsem si ale povšiml toho, jak byl pán domu, snad z vlastní vůle, z těchto jinak úzce sepnutých vztahů vyčleněn. V tom odpoledni na mne působil spíše jakou nutná součást inventáře. Součást, která upíjí svou kávu a tu a tam přikývne na souhlas, je-li tázán či žádá-li ho někdo o svolení.

Byl Vincentova otce, vytrhla mě z úvah Kateřina a odložila svůj šálek tak něšikovně, že porcelán vydal nepříjemný hlasitý zvuk. Ano, ten dům byl Antonína Rédla, dej mu pánbůh věčný klid, také stará jirchárna byla jeho. Všechno jsme to zdědili.

Do té doby jste tu bydleli pohromadě? Otázal jsem se. Kateřina svráštěla rty.

Ano, bydleli. Všichni čtyři. Pohromadě, opakovala nejistě. Bydlel s námi Albert. Vincentův mladší bratr... Zamyslela se. Takhle to chodilo, dříve to takhle chodilo, bydlelo se u rodičů dlouho. My bydleli u Vincentova otce, byl to velice... velice... milý, starý pán.

Opět porcelán a kávová lžička. Tato a podobná zacinkání náhle vyvstávala jakoby zesílena zpřítomnělou minulostí.

Škoda, že ho nepoznali, zakončila Kateřina.

Kdo ho nepoznal? Ptal jsem se.

Prosím?

Kdo ho nepoznal? Opakoval jsem. Říkala jste...

Ach ano, pronesla Kateřina mírně zaskočená, nikdo ho nepoznali, Jiří, Diana a Marie.

Ani my ho bohužel nepamatujeme, informovala mě Adéla Wágnerová a stiskla manželovu dlaň. Nastěhovali jsme se sem ve třiadvacátém, krátce před Jiřího narozením. Nejprve přímo do tohoto domu, jako nájemníci, vysvětlovala. Až později se uvolnil dům vedle, kde bydlíme teď.

Porcelán. Podšálek, lžička.

Na okamžik mě napadlo, jakoby číslo 23 bylo v historii onoho manželského páru tím

nejzásadnějším. Snad jen shoda náhod. Jistě, kdyby se byli nastěhovali o rok dříve nebo později, kdybych si já sám pronajal pokoj o rok dříve, jistě by mě ani ve snu nenapadlo spekulovat, že...

Porcelán!

Hrajete šachy? Zeptal se náhle Karel Wágner.

Ano, často a rád, odpověděl jsem.

Mohl bych vás tedy pozvat zítra dopoledne na jednu dvě partie k nám na terasu? Pozvali jsme pár přátel, Adéla a Kateřina připraví nějaké pohoštění, mohli bychom se tam všichni sejít a společně poobědvat.

Přijďte, přidala se Kateřina, pomůžu Adéle s tím... udělat jídlo...

Nakoupila jsem nějaké ryby, s úsměvem konstatovala Adéla Wágnerová.

Ano, ryby, dodala Kateřina a zamžikala. Přijdu. Velice rád.

K večeru vystřídal porcelán lakované dřevo kostelních lavic. Za vysokými okny zapadalo slunce. Pohledem jsem bloudil od pastoforia nalevo k zákristii a zpět k hlavnímu oltáři.

Hrbil jsem se a střídavě pozoroval své prsty, pozůstatky letokruhů v lavici, oltářní korunu s černými paprsky, připevněnou nad oltářem a kněze v bohoslužebním rouchu, který hlasitě deklamoval cosi, co pocházelo jaksi z jiných světů. Nebyly to naše uši, kterým příslušelo jeho slovům naslouchat. Ta slova byla pro sebe sama. Nepotřebovala

nás. A my tam přesto byli. Kateřina vedle mne, nalevo od ní Vincent Rédl. V lavici před námi Karel a Adéla Wágnerovi. Jiří v obležení svých sester se nalézal asi ve třetí řadě přes uličku.

Slova. Dřevo. Barokní kostel svatého Benedikta.

Pieta a kněz. Kněz a pieta. Dvojice přitažlivá i odpudivá zároveň. Umírající a živý. Zároveň. V sobě, vedle sebe ve stejnou chvíli. Punktum i noema.

Slova. Dřevo. Bohoslužba.

V predelle postavy jakýchsi dvou světců.

Byl jsem tam, před i pod tím vším a slunce zapadalo. Diana nebo Marie se malíčkem dotkla malíčku Wágnerova syna. Druhá ze sester učinila totéž. Bylo tam příliš mnoho prostoru. Příliš mnoho prostoru pro cokoliv. Jiří ten něžný dotek opětoval.

Přichází sbormistr Štěpán Jančík. Vysoký, francouzsky vypadající muž s krátkými vlasy. Pokyne sboristům. Učiní několik ladných pohybů pravicí a hlasy ho následují v klesavé a stoupavé melodii.

Rozhoupali obstarožní ovzduší. Rozhoupali tradici a ta rezonuje, jak jen to umí. Rozhoupali ji a nevěděli, že to nemá trvat dlouho. Nevěděli, že režim, který byl už tou dobou na spadnutí, odřízne tradici od jejích kořenů.

Mé prsty do dřeva neznatelně vytepávají jakýsi nezemský rytmus. Jiří pohladí jednu ze sester po hřbetu ruky. V posledních mizejících paprscích se zabytí sedající prach.

Kněz pokračuje v bohoslužbě. Adéla Wágnerová se nakloní k Bernardu Machovi a cosi mu pošeptá. On tentýž akt opětuje.

Do neslyšného rozhovoru se přidruží její manžel.

Až nyní si zpětně uvědomuji, jaký význam pro jejich sousedy mělo, že jsem se do domu Rédlových přistěhoval.

Opět sbor. Než spustí, zaslechnu Kateřinu, jak pošeptá svému muži, že nazítří je sbormistr Jančík pozván též. Hlasy se rozezvučí, Kateřina se neslyší. Ani já ji neslyším.

U paty lavice se páří dvě ruměnice. Kateřina otvírá ústa na prázdno, artikuluje text písně. Žena v šátku po Wágnerově levici činí totéž. Jiří se ohlíží. Nenápadně bloudí pohledem po tvářích v řadě před námi. Poté ustrne, snad mé zdání, ale ano, ustrne na doktoru Machovi a skloní čelo zpět, oči přivřeně, pozoruje špičky bot.

Ticho.

Narovnám záda. Seběmenší pohyb náhle zní jako prasknutí větévky na cestě. Přede mnou. Za mnou. Kdesi za oltářem. Větévka. Druhá, třetí.

Jiří přiloží nejprve prsteníček, poté malíček i konce ostatních prstů na obnažené koleno jedné ze sester. Těžko rozeznat, které. Jsou si tak podobné. Tak podobně půvabné. Alabastrově žádoucí, hladce ladné, štíhlé. Mladé. Artikulují modlitbu, jako by do ucha šeptaly svému milenci necudná slova.

Slova. Dřevo. Letokruhy.

Leštěný zimostřáz. Napětí i světlo.

Hlavy v přítmí.

Všechno.

Všechno jako by se něžně blížilo k zániku.

Kateřina váhá. Jako malátná, hledá Madonu. Rozmýšlí se. Nakonec pokleká před Assumptou.

Jiří hovoří v uličce s Bernardem Machem. Vincent, já, Karel Wágner se ženou a dcerami vyčkáváme u portálu. Setmělo se. Vyčkáváme. Setmělo se. Cestou zpátky nacházíme řeč. Jindy zarputilý Vincent Rédl mění tvář. Zdá se náhle ustaraný, znavený. Odhaluje svou slabost a stává se člověkem. Rozvazuje.

Vstáváte brzy? Ptá se.

Ano, budím se nejpozději o půl sedmé.

Já také, konstatuje. Budete-li chtít snídani, Kateřina vám ji přichystá. V tomto období snídáme na verandě. Přesně v sedm.

Poděkoval jsem.

Ušli jsme mlčky více než půl kilometru a ocitli se před branou jejich domu, když náhle opět promluvil:

Nic si z lidí nedělejte. Říkají různé věci.

Pohledl mi zpřímá do očí a podal mi ruku. Na okamžik jsem byl zmaten. Netušil jsem tehdy, jak si mám jeho slova vykládat. Stiskl jsem mu pravici, popřáli jsme si dobrou noc a odebrali se do svých pokojů.

V sobotu ráno jsem posnídal čerstvé pečivo s máslem a paštikou. Bylo vítečné. Křehké a ranní.

Svěží ovzduší, hlasy ptactva.

Šálek čaje nebo kávy.

Dostal jsem na výběr. Zvolil jsem kávu.

Stejně tak učinil i Vincent Rédl.

Ubrouskem si otřel semknutá ústa.

Uhladil vlasy. Vysmrkal se do kapesníku s monogramem a usrkl poslední doušek kávy.

Ještě než se odebral do pracovny, dal nám na vědomí, že k Wágnerovým dorazí až na oběd. Dopoledního posezení se tedy nezúčastní. Když se Kateřina vyptávala na důvod jeho rozhodnutí, poněkud rozhořčeně odvětil pouze, že k půlnoci mu volal jakýsi muž a sjednal si s ním schůzku v zahradě. Několikrát, a důrazně, nám pán domu zopakoval, že nechce být rušen a odkráčel po schodech.

Zvýšil hlas a odešel, přemítal jsem.

Rédlově zamkllosti jsem si během předešlého dne uvykl. Pochopil jsem, že má ve zvyku hovořit pouze o tom, co považuje za důležité. Avšak na podobný tón jsem připravený nebyl. Ačkoliv... Zpětně si uvědomuji, že pod onou skořápkou hněvu jsem tehdy cítil ze starého Rédlův opravdovou nejistotu, opravdový strach.

Poslední ze střípků vzpomínek, jež jsem schopen přivolat zpět, odkazuje k partii šachu. Seděli jsme na dřevěné terase kolem půl desáté.

Všechno se náramně zpomalilo. Jako by v tom slunném dnu počalo pršet a nikdo si toho nevšiml. Přihnal se bouře. Chladné ovzduší mi vymetalo skráně, hnalo se za límec. Karel Wágner žádnou změnu nejspíš nepozoroval. Ale byla tam s námi.

Bouře.

Cáry vody padaly z oblohy, pomalu, nepředstavitelně pomalu, ale nešlo je zastavit.

Pod tou přeháňkou roztomilé jarní dopoledne.

Na stole šachovnice a dřevěné figurky. Ženy v kuchyni. Čaj v konvici. Dívky na zahradě, v trávě. Bosé odhalovaly kotníky a tenká lýtka. Déšť se jich nedotýkal, nesmácel je, vyhýbal se, a tak jsem věděl, že je to jen prelud.

Garde, pronesl Wáagner a vytrhl mě z úvah. Jeho střelec měl právě namířeno k mé dámě a zezadu ho střežil jezdec. Odcestoval jsem tedy s královnou diagonálně o tři pole zpět a vyčkával na jeho další tah. Postoupí s jezdcem vpřed a vezme mi pěšce. V příštím tahu se mi pokusí dát šach, ale už teď moc dobře ví, že k tomu nedojde. Nanejvýš obětuje věž. Oba jsme jaksi tušili, jak tato partie skončí.

Ohlédl jsem se nalevo. Marie, dívka v cihlových šatech s puntíky přispěchala na terasu a obrátila desku v gramofonu. Šramot a praskání. Tango.

Utíká zpět za Dianou a Jiřím, který se odkudsi vynořil, aby za ruce zvedl sestru z trávníku. Bylo po bouři. Čtyři doby. Rytmus. Dvojčata se kolem Jiřího točí jako vlaštovky kolem hnízda.

Kolem stolu projdou doktor Mach a Štěpán Jančík, s uznalým zamručením zhodnotí situaci na šachovnici.

Šachy jsou vždycky výzva, prohlásil náhle Karel Wáagner. A tím větší, čím více

partii hrajete současně. Osobně považuji za nejzajímavější hrát paralelně partie čtyři.

Jiřího dlaň na útlém boku Diany. Její vyzývavě zdvižený loket. Silueta. Esovitě prohnutá. Chodidla na špičkách. Otočka, střídá ji Marie, zatímco Diana si rozpouští vlasy. Ladné i prudké pohyby. Napětí. Nic než napětí, pomyslel jsem si.

Trávník jako parket. Parket jako šachovnice.

V tom okamžení tančili napříč bílými a černými čtverci. Mezi figurkami. Od figuríny k zrcadlu a zpět. S kopretinou ve vlasech. Mezi odrazy a stíny. Mezi ostřím, v krvi, v bouři, na předměstí, v zahradě, v ložnici, s krajkou i bez ní, potají, udýchaní, v zahradě, na slunci. Tančili tango a byli vážní. Diana si olízla rty.

Čtyři hry, zopakoval jsem. Čtyři paralelní hry... Ve čtyřech světových stranách. Už z geometrického hlediska jsou čtyři partie tou největší výzvou. Protože jsou dokonale v souladu s prostorovou podstatou celé hry. Čtyři počátky, čtyři souboje, čtyři zápletky, čtyři řešení... Čtvero příběhů, čtvero logických hádanek. Naráz.

Jiří si lehá na záda do trávy, rukama si podkládá hlavu a pozoruje dvojčata, která tančí spolu jako rovnocenné partnerky.

Moc pěkně jste to řekl, kvitoval Wáagner uznale. Každá hra v šachy je svým způsobem příběh.

Ovšem, dodal jsem, ne každý příběh má natolik jasná pravidla, aby mohl být zván hrou v šachy.

Asi ve tři čtvrtě na dvanáct bylo dohráno.
Hudba utichla. Rozhodli jsme se Vincentu
Rédlovi oznámit, že je prostřeno, pohoštění
je připraveno a jeho osobní účast na tomto
společném sobotním stravování bude
přínejmenším vítána.

Vešli jsme brankou do Rédlovy zahrady
a vydali se po kamenném chodníčku vlevo

k místu, kde stál dřevěný altán. Ležel tam.
Oněmělý. Pokojný. Tváří k zemi. Karmínová
na dláždění.

Tělo. Kámen. Stébla trávy.
Ten konec května na předměstí.
To předměstí odtržené od Města.
Ty kované ploty.
Ty krůpěje ve vlasech.
Ty černé, železné lilie.

S e t k á n í

s M i l a n e m D u š k e m

Lubomír Macháček

Osmero otázek pro Milana Duška

1. Pamatuješ se na první povídku, kterou jsi vytvořil? Jaké bylo období, kdy tě oslovily múzy?

Psal se rok 1968 a já si stále víc začal uvědomovat, že jde o hru mocných a že zanedlouho může být všechno jinak. Po 21. srpnu se již o tom nedalo pochybovat, ale jako vždy jsem podlehl svým ideálům a pochopitelně na to dojel. Svlékl jsem uniformu s tvrdohlavým úmyslem, že se nějak protluču. Pokud jde o zaměstnání, na výběr jsem neměl. Začal jsem jako brusič slévárenských odlitků, abych uživil rodinu, následoval přechod do licí party ve slévárenské hale, ale podcenil jsem svůj zdravotní stav a z toho vyplývající fyzickou kondici. Nezbyvalo nic jiného, než vyměnit slévárnu za les, rok jsem správcoval v KD, zkoušel jsem to u ČSD jako tranzitér, až jsem zakotvil jako topič v léčebně TRN.

První povídka měla název „I v neděli se musí jíst.“ Vyprávěla příběh o jednotce uprostřed lesů, přístup k ní na dlouho uzavřela vysoká vrstva sněhu a povětrnostní podmínky nedovolily ani dodání zásob potravin vrtulníkem. Nezbyvalo, než vzít batohy, připnout lyže a riskovat, že se to podaří...

2. Co ti dávalo psaní? Balil jsi na „psaní“ holky?

Zpočátku mi to jen pomáhalo, abych tu dobu zvládl psychicky, vzpomínky na Šumavu mě prostě odvedly od kruté reality, vytvořil jsem si jakýsi svůj snový svět a je třeba dodat, že to fungovalo. Je nejspíš zbytečné, abych popisoval své pocity nad tím, co se mi podařilo otisknout v novinách, časopisech, Zemědělských kalendářích atp., tohle prožívá každý začínající autor. Faktem bylo, že ve mně začaly ožívat vzpomínky na lesníka Jaroslava Hubálka, který psal své knížky v domku proti našemu, jako kluk jsem hltal jeho Nekorunovaného krále, příběh hrdinného paroháče, který mě přivedl na myšlenku, že budu taky psát. Ale pak přišly dospělácké starosti...

Pokud jde o „holky“ v té době jsem už překročil třicítku, byl ženatý, otcem tří dětí. A když se to tak vezme, že píši věděli jen nejbližší. Ale pro úplnost – přišlo to až ve věku, kdy bych to nečekal.

3. Předpokládám, že se v průběhu let tvůj postoj k tvorbě měnil. Mohl bys přiblížit jak?

Zásadní změna nastala díky setkání s Janem Dvořákem, tehdejším šéfredaktorem nakladatelství Kruh v Hradci Králové, zkušeně odhadl mé možnosti a doporučil mi, abych psal o tom, co prožívám. A tak jsem se postupně vymanil z té ulity „soukromých vzpomínek“ a začaly vznikat první povídky z lesa (např. Sváteční nemoc), pak k tomu přibývaly ty z prostředí slévárny a od kolejí. V roce 1972 jsem publikoval ve sborníku Začátek, v roce 1977 novelu „Cesty vysokým lesem“, 1982 novelu „Dědictví“, všechno v Kruhu HK. Začal jsem se úspěšně zúčastňovat - 8 - literárních soutěží (Rychnov, Letohrad. Proseč, Šrámkova Sobotka) a zvláště jsem si cenil setkávání se začínajícími autory při nakladatelství Kruh. Stručně řečeno: začal jsem brát psaní vážně.

4. Jsi člověk mnoha povolání, odrazil se tento „pohyb“ životem, možná někdy i vynucený, v tvé tvorbě?

Jednoznačně ano. Nejsem typ autora, který fantazíruje, ale pouze domýšlí. Zkušenosti, které jsem nabyl, jsou pro mne realie, ve kterých se pohybuji. Potřebuji realistický příběh s konfliktem. Například v Dědictví jsem se vyrovnával se smrtí svého otce.

5. Vedle mainstreamu píšeš i detektivní příběhy, dokonce bych řekl, že krimi příběhy v posledních letech v tvé tvorbě převládají. S detektivkami a s krimi se roztrhl pytel, tak jako kdysi se sci-fi nebo s fantasy. Co je pro tebe autorsky v přístupu k látce obtížnější?

Mě vždycky pobaví, když čtu v tiráži knihy oznámení:

Tento příběh je podle skutečné události. Jak tomu rozumět?

Nehledě na „odskoky“ v podobě „Nahé pravdy“, „S puškou a perem“, „Cesty naděje“, jsem zákonitě začal směřovat ke krimi, což bych detektivkou nenazýval, ale je to blízko. Nejdříve to byly dvě povídkové knížky ve Výběru, pak asi šest ve Víkendu, tři v Oftisu Ústí nad Orlicí a teď už pátá v Navě Plzeň. Až na dvě knížky „Kulka je

rychlejší“ a „Dočasně slepá spravedlnost“, věnuji se převážně povídkám. Konkurence je velká, takže to SKUTEČNÉ KRIMINÁLNÍ PŘÍPADY má nepochybně navnadit čtenáře. Můj případ to rozhodně není i když jsem to pochopitelně zkoušel. Byla to nuda i pro mne samotného. Z toho důvodu vystavím případ tak, jak se mohl stát. Inspiruje mě třeba nějaký méně frekventovaný motiv ve vztazích (už dávno si nedělám naděje, že přijdu s něčím úplně novým) a snažím se tomu přijít na kloub. Když se pak najde pachatel, na kterého by člověk neukázal, je to prima.

6. S Jiřím Faltusem redigujete Kruh, bulletin Střediska východočeských spisovatelů. To musí být práce velmi náročná na čas a nejen na čas, neodčerpává ti energii, kterou bys mohl věnovat vlastní tvorbě?

Samotné sestavení Kruhu není až tak náročné, spíše jde o ty záležitosti kolem, zvláště pokud jde o získávání příspěvků. Ne, že bychom neměli dostatek materiálu (je jistě pochopitelné, že existuje užší kruh přispívajících autorů), ale máme v úmyslu jakousi obměnu, přesněji, aby se na stránkách bulletinu objevovali i autoři, kteří nám dosud z nejrůznějších důvodů nic nezaslali nebo se na delší čas odmlčeli. Ale třeba se to v roce 2012lepší...

Příznávám, že Kruh je pro mne jakousi srdeční záležitostí a neuvažuji o tom, že bych ho předčasně vzdal, rozhodně však s přibývajícími lety musím omezit ostatní aktivity, naučit se odmítat nedůležité věci.

7. Zamýšlel jsi se někdy nad tím, co bys ještě rád napsal? Je věk spisovatele limitujícím faktorem? Chystáš nějakou novinku?

Domnívám se, že ani tak nejde o věk jako o myšlenkovou způsobilost. Autor by asi měl přestat psát, když zjistí, že píše bláboly (což není záležitost pouze věku), jenomže kdo mu to poví, když na to nepřijde sám?

I vzhledem k předcházejícímu si nestavím žádný hrad z písku.

V závěru listopadu 2012 vyjdou v Navě Plzeň krimi povídka „Vstříc smrti“.

Pozvolna se dostávám do finíše s delší krimi novelou „Dáma na telefon.“

8. Co tě v životě nejvíc naplňuje?

Dlouholeté přátelství s kolegy, vědomí, že jsem leckde i pomohl, a občas probleskne i pocit, že jsem tady nebyl úplně nadarmo.

Milan Dušek

Smolař

Pohlédl hlouběji do místnosti a v pruhu ranního slunce spatřil u okna Lucii. Zřejmě teprve vstávala. Než stačil promluvit, aby ji upozornil, že není sama, přetáhla světle modrou noční košilku přes hlavu. Pohled na její štíhlé, nádherně opálené tělo, s výrazným negativem úsporných plavek, ho nesmírně vzrušil. Připadalo mu krásnější, než si ho dosud představoval. Cítil, že rudne, zřetelně slyšel zrychlený tlukot vlastního srdce. Chvilí se nedokázal ani pohnout. Když se pak vzpamatoval, dívka se začala zvolna oblékat. Krok za krokem se k ní přibližoval. Náhle se obrátila. Výrazně pobledla ve tváři, svěsila paže, cosi řekla. Nerozuměl jí, ale byl stoprocentně přesvědčen, že je rozhodnuto.

Chystal se ji obejmout, ale cosi mu snění zpřetrhalo a smyslný obraz se nenávratně rozplynul.

Pepa rozhořčeně vztyčil hlavu a promnul si opuchlé oči. Z mlhavé clony postupně vystupovalo jeho okolí. U výčepního pultu hostinský vyplachoval püllitry a rovnal je za sebe do regálu. Téměř všechny stoly už byly bez ubrusů.

Mladá servírka na ně příklápěla židle. Do oken

prázdného lokálu bubnoval prudký déšť, voda stékala po skle.

Čímsi přerušený příjemný sen nelhal. Tak nějak se to skutečně stalo. Přišel z noční služby v kasárnách a nevěděl, že Lucie večer přijela domů. Už předtím si nebyli lhotejní, jako by je cosi přitahovalo k sobě. Tušil, že stačí málo, aby jejich dosud potlačovaná vášeň rázem propukla. Zřejmě jen čekali na příležitost...

„A co vy?“ otočila se k němu servírka. „Lepší je spát v posteli.“

„Hmm.“ Mrzutě si hrábl do vlasů a očima hledal po stěnách hodiny. Marně. Ale zavírali, to znamenalo, že musí být k půlnoci. „To už je tolik?“ zabručel a nezakrytě zívl.

„Čtvrt na dvě,“ ušklíbla se. „Měl byste zaplatit a taky odejít.“

„Mám žízeň, že bych se o ni mohl opřít.“ Olízl okorálé rty. „A hlad. Něco bych snědl.“

„Otvíráme až v jedenáct.“

„Přece byste mě nevyhnala do toho lijáku,“ zamumlal nespokojeně a kývl směrem k oknu zalévanému vodou. Mlčela a tak přidal: „Přijel jsem navštívit jednu... známou. Nebyla doma. Chápeš?“

Mlčky hodila dvakrát přeložený ubrus doprostřed stolu a přešla k dalšímu.

Kdyby věděla, kolik dopisů napsal, ale odpověď nedostal ani na jeden. Nemohl uvěřit, že by Lucie zapomněla. Proto včera opustil osadu, kde brigádnicky pomáhal při kácení dřeva v lese, přešel most přes řeku a po náspu trati zamířil do Lukavé, na náměstí před podloubím nastoupil do autobusu.

„Vážně nemáte kam jít?“

Bezděčně přikývl. Servírce nemohlo být víc než dvacet, měla nevýrazný, tuctový obličej, černé šaty až ke krku, dost těsné na prsou.

„Zeptám se vedoucího, ale nic neslibuji. Nejsme hotel.“ Škrtila číslice na účtence. „Osmdesát šest padesát.“

„Devadesát.“ Sklouzl pohledem na její velká prsa a opravil se: „Nebo si nech celou stovku.“

Znatelně zrudla. Nasypala mu do dlaně drobné mince a spěchala k výčepu. Podělal jsem to! Po tomhle určitě vypadnu jako namydlený... Upřeně sledoval hostinského. Vyslechl servírku, cosi zamručel, mávl rukou a zmizel za prosklenými dveřmi do kuchyně.

Až na jedno u dveří zhasla všechna světla. Servírka mávla rukou k tmavému schodišti.

„Myslel jsem, že mě vyrazí...“ prohodil.

„Kdyby tušil, že se mnou jdete nahoru, ranila by ho mrtvice. Nezakopněte, někde tu je uvolněné prkno.“

„Neměj péči,“ utrousil, ale vzápětí se málem stalo před čím ho varovala. „Sakra! Copak to nemůžete dát spravit?“ neodpustil si.

„Už nemusíte šeptat.“

V poschodí minuli dvoje dveře a stoupali dál. Schody byly seschlé, vydatně povrzávaly.

„Ty nejsi ve Hvězdě dlouho, že?“

„Zdám se vám snad vyplašená?“

„Pivo tady bylo vždycky dobré, ale personál se střídal jako na letním bytě. Poslechni, nemohla bys mi tykat?“

„Asi bych neměla. Rozmyslím si to.“

„Docela by mě zajímalo, proč jsi mě prostě nevyšoupla před barák,“

„Vlastně ani nevím. Musíte... musíš to tak nutně vědět?“

„Ani ne, jen mi je to divné. Ale co? Důležité je, že jsem pod střechou. V té plechárně na autobusovém nádraží bych za hodinku křupal jako preclík.“

V podkroví se opřela zády o dveře.

„Ale slíbíš mně, že nebudeš blbnout. Nejsem nějaká...“

„Stačí,“ přerušil ji. „Nechceš, abych ti přísahal?“

„A počkáš, až tě zavolám,“ vyslovila další podmínku.

„Taky беру.“

Dveře za sebou jenom přivřela. Když uvnitř zazářilo světlo, škvírou spatřil část oprýskané skříně a nad ní skosený strop.

Jediné okno překrývala zažloutlá silonová záclona. Pod ním stály dvě dřevěné postele s vysokými čely, které asi držely pohromadě jen díky tomu, že se nestěhovaly z místa na místo. V té napravo ležela servírka.

„Zhasni,“ požádala zajímavě.

Otočil vypínačem a přistoupil k volné posteli. Sako a kalhoty přehodil přes opěradlo židle a vklouzl pod chladnou přikrývku. Do pokoju nerušeně pronikalo světlo ze zářivek na náměstí.

„Nastoupila jsem druhého května,“ promluvila. „Zrovna tady byl nějaký motocyklový závod.“

„Houkovský kotel. Jezdí ho motocykly s přívěsnými vozíky po stráních za benzínovou pumpou... Jak se jmenuješ?“

„Hanka. Chceš mi poslat lístek k svátku?“

„Jsi vlastně báječná holka, Hanko. Každá jiná by se na mě vyflákla. Co je dnes lidem po ostatních.“ Překulil se na bok. „Třeba budu mít štěstí i zítra.“

„Neměli bychom už spát?“ Zívla.

„Jsem příšerný smolař, Hano. Nevěříš?“

„Neznám tě.“

„Od rozvodu žiju jako cikáni. Píšu jeden dopis za druhým a sám žádné nedostávám. Někdy bych s chutí brečel... Tobě to mohu přiznat. Ty se mi jistě smát nebudeš.“

Vyprávěl jí, jak před polednem vystoupil u divadla z autobusu a několik hodin obcházel dům, kde bydlí jeho láska. Ve čtyři odpoledne mu došla trpělivost a zazvonil. Ve dveřích se objevila Věra, jeho bývalá žena, se kterou žil, než se s kvůli Lucií rozešel. Sotva ze sebe dostal, jestli by nezavolala mladší sestru, přihnala se Šmídová. Spustila takový povyk, že raději zmizel.

„Asi jsi věděl proč...“

„Šmídovou neumlčíš.“ Usedl, pokrčil nohy, pažemi si přitáhl kolena k hrudi. „Lucie je posledním rokem ve zdravotní škole ve Svitačích. Teď někdy by měla dělat zkoušky. Ráno se tam rozjedu. Jestli mi ji zapřeli...“ Udeřil pěstí do přikrývky.

„S jednou se oženíš, druhé popleteš hlavu. A ještě se divíš, že se to jejich matce nelíbí...“ povzdechla.

„Věra byla hodná holka, ale v jednom kuse mě komandovala. Radila mně, jako bych nebyl svéprávný. Brzy jsem pochopil, odkud fouká vítr... Lucie má svou hlavu, nedá si od mámy do ničeho mluvit. Když přijela na sobotu a neděli domů, jako by s ní do baráku proniklo slunce... Neotravuji tě svým povídáním?“

„Jenom mluv, stejně mě bolí hlava.“

„Určitě z toho čmoudu dole. Každý tam hulí jako fabrika.“

„Když jim to zakážeš, půjdou jinam.“ Dívka spolkla prášek a sklenkou si nabral vodu z vědra pod stoličkou. Když pila, noční košile se jí na prsou rozevřela.

„V lese tyhle starosti nemáme.“ Rozrušený z pohledu do jejího výstříhu se zadíval ke stropu, který byl samá prasklina. Když ulehla, znovu k ní pootočil hlavu. „Jsme tu sami a chováme se, jako by nám bylo nejméně sto...“

„Nemysli na hlouposti a spi. Nejpozději v šest musíš vstávat. V šest dvacet ti jede první doprava.“

„Máš budík?“

„Jenom hodinky.“

„Když usnu, nevím o světě. Určitě bych se neprobudil. Nebo máš na to nějaký recept?“
Když se neozvala, položil hlavu na polštář a napadlo ho: Copak je natvrdlá? Asi jí to bude muset naservírovat polopaticky. „Hele, co kdybich si vlezl k tobě? Líp by nám to uteklo...“

Neodpověděla a tak se k ní trochu přisunul.

„Slíbil jsi, že...“ Hbitě srazila paži, kterou po ní sahal, usedla a překotně si zapínala výstřih noční košile.

„Copak seš ze dřeva?“ zamumlal. „Nebo máš strach? Z čeho?“

„Neopovaž se na mě sáhnout!“

„Poslechni, přece mi nechceš tvrdit, že jsi ještě nikdy s nikým... Mám pravdu?“

„Nemáš!“ Neklidnýma očima hlídala jeho ruce a znovu mezi nimi byla předešlá vzdálenost. „Jsem hloupá. Lituji tě a ty se mi takhle odvděčuješ... Nestydíš se? Jsem zasnoubená. Můj kluk je na vojně.“

„Já nic nevyžvaním. Buď přeci rozumná,“ naléhal.

„Mám ho ráda!“

Připadalo mu, jako by hlavně přesvědčovala sama sebe. Vztekle se zasmál.

„A ty myslíš, že ti je věrný? Znáš vojcky jako své boty, holčičko. Ti když vyrazí do ulic...“ mávl rukou. „Při svém zaměstnání bys je už měla mít přečtené.“

„Toník by mě nikdy nepodvedl!“ rozkřikla se přidušeně a pobledla. „Vždyť ani nechodí na

vycházky,“ přidala rozřeseným hlasem a do očí jí vhrkly slzy.

„To si o svém klukovi myslí každá,“ neodpustil si.

„Vůbec ho neznáš. Prostě máš vztek, že s tebou nechci nic mít. Proto ho pomlouváš.“ Přitáhla si příkrývku až pod bradu. „Jestli se mě dotkneš, budu křičet... Možná bude nejlepší, když se ustrojíš a odejdeš. Hned! A nebudu to opakovat,“ vychrlila jedním dechem.

Její kategorická slova ho vystrašila. Zaváhal. Nechtělo se mu do toho nečasu venku.

„Co blbneš, Hanko? Trochu s tebou zašpásuju a ty hned řveš, jako bych tě znásilňoval.“

„Lžeš! To nebyla legrace.“

„Přemlouvat tě nebudu!“ Odmrštíl příkrývku, vyskočil z postele. „Líbíš se mi, ale abych tě prosil... Z toho jsem dávno vyrostl.“ Chvatně se oblékal. Když se podíval do okna, uvědomil si, že na náměstí už nesvítí zářivky.

Zlost ho přešla, vystřídal ji trapný pocit, že se choval jako slon v porcelánu.

„Snad mi aspoň poradíš, jak se dostanu ven,“ zabručel rozpačitě.

„Jsou to dveře přímo proti schodišti. Klíč je... Asi bude ve dveřích.“ Na okamžik ukázala zarudlé oči, ale ihned znovu zabořila obličej do polštáře. Ramena se jí roztrásla novým přívalem pláče.

Jeho rozpaky zesílily. Začal ji litovat.

„Nebreč. Klidně se tady opatruj pro toho svého zázraka... Rád jsem tě poznal.“ Sklonil se pro boty, opustil místnost. Seběhl do přízemí.

Široká chodba s klenutím nahoře v šeru vypadala dost strašidelně. Betonové dlaždice studily i přes silné ponožky z Valašska.

Zastavil se, ohlédl se ke schodišti. Třeba by byla ráda, kdyby se vrátil...

Spěšně se obul, otočil velkým klíčem a s obrovskou úlevou za sebou masivní dveře přiklapl. Husa! Nejdříve ho zatáhne k sobě do podkroví a běhá před ním skoro nahá, a pak vyvádí jako jeptiška!

Už svítalo. Obloha nad městem byla ještě dost šedá, ale v dálce nesměle začínalo probleskovat slunce. Náměstí bylo dosud opuštěné, pečlivě omyté vytrvalým nočním deštěm, průjezdní vozovka teprve vysychala. V přítmí vysokých rozložitých lip z úst zakloněné Nymfy pleskal gejzírek vody na hrud' vzepjatého Kentaura a po ní klouzala dolů do kašny.

Pepa usedl na lavičku u sloupu s podstavcem ověnčeným pozlacenými bezpohlavními anděličky a bezděčně našel okno až v nehořejší části štítu protějščího domu. Už dlouho se nesetkal s tak pošahanou holkou. Co jej na ní vlastně tolik zaujalo? Jistě si teď připadá jako hrdinka z nějakého melodramatického televizního seriálu. Kdyby do ní ještě pár minut mluvil, sama by mu padla do náruče. Ale co by z toho měl? Přijel kvůli Lucii, žádná jiná ho nezajímá!

Brzy ho roztrásl ranní chlad. Zvedl se a obcházel náměstí, nahlížel do fádnic výloh obchodů a kručelo mu v břiše. Včerejší hádka se Šmídovou ho tak podráždila, že neměl na jídlo ani pomyslen. Podle ní zkazil Věře i Lucii

život... Ať se i ona už konečně zamyslí nad svojí opičí láskou! Musel se napít, jinak by se těch jejích jízlivosti nezbavil.

Za Antikvariátem odbočil do ulice ke kostelu. Stál při středu křižovatky a zahleděl se směrem k městskému muzeu. Zatačka, vlevo příkrý svah porostlý řídkým lesem, na druhé straně spád do údolí řeky. Benzínová pumpa, kasárna. Trefil by tam i se zavřenýma očima.

Do města pronikly první teplejší paprsky slunce, ale Rozálka na kopci nad autobusovým nádražím byla zakryta pásem řídké mlhy, která se jen zvolna rozpouštěla. U kapličky se scházeli s Lucií, když začalo přihořivat. Věra asi nic netušila, anebo nechtěla nic vědět, ale matka Šmídová je hlídala jako ostříž. Na jedné schůzce Lucie prohlásila, že nechá školu školou a nastoupí v léčebně tuberkulózy a respiračních nemocí jako ošetřovatelka nebo sanitárka. Když jí to všemožně vylouval, obvinila ho, že mu šlo pouze o to, aby se s ní vyspal. Naštěstí zjistila, že do ústavu může nastoupit až od jedenadvaceti let. Souhlasila, že zdravotní školu dodělá, ale jen v tom případě, že půjde za jejím otcem a všechno mu poví. Než se tehdy vzpamatoval z šoku, jenž mu tím požadavkem způsobila, pokračovala: Táta bude děsně řídit, ale až pochopí, že by nám bránil zbytečně, zařídí ti přeložení, abys mu nebyl na očích. Vezmeme se, někde si najdeme podnájem, alespoň jednu místnost, než si našetříme na vlastní byt.

A matka? zeptal se tenkrát.

Vždycky se nejmíc bála řečí. Ona si už něco vymyslí, aby to bylo přijatelné pro naše známé i pro ni.

Podářilo se mu Lucii přesvědčit, aby počkali na vhodnější příležitost. V tom týdnu, jenž mu dala, chystal argumenty, s jejichž pomocí by zveřejnění jejich vztahu co nejmíce oddálil.

Jenomže Lucie už čekat nechtěla. Celá rozesmátá oznámila otci i matce, že je těhotná a bez ostychu ho před nimi políbila. Co po tom jejím divadelním výstupu následovalo, bylo daleko horší, než si byl schopen představit...

Autobus se sotva vtěsnil mezi plot a domek s otlučenou omítkou. V oknech budovy pošty se koupalo slunce. Za živým plotem ohmatávalo záhony květin, oživlý trávník a stromy. Pepa musel myslet na chvíle, které tomu všemu předcházely.

V Rubínu měli s Věrou svatební hostinu. Poslal pro své rodiče auto, ale vrátilo se bez nich. Co od nich čekáš? Proč se mezi ně cpeš? Taková princezna... Nebude to dělat dobrotu, řekl mu do telefonu otec. Marně mu vysvětloval, že časy, kdy lidi rozdělovalo společenské postavení a majetek, jsou nenávratně pryč.

S Věrou se seznámil, když stavěli tribunu na náměstí. Slunce pražilo jako v nejprudším létě, pot se z nich lil. Zničehonic k nim přišla světlovlasá dívka a rozdělila jim tašku limonád. Večer ji potkal u ohně v remízku. Zeptal se jí, kde má koště. Vypadám snad na čarodějnici? smála se. Pak ukázala na dlouhý zástup u stánku s občerstvením. Chtěla jsem si opéci buřta, ale vidíte

sám... Stál ve frontě na uzeninu a připadalo mu to jako celá věčnost. Obával se, že dívka zatím odejde. Neodešla. Spolykala uzeninu s chlebem a zjistila, že ztratila peníze. Dopoledne jste napojila žíznící, připomněl jí. Musel jí slíbit, že potom půjde s ní, aby mu nezůstala dlužná. Kousek za nimi šuměly smrky. Plameny zhlty základní hranici, ochotné paže přikládaly další polena. Z ohně sršely snopy jisker. Ozvala se kytara. Začali zpívat. Náhle mu dívka sevřela loket a upozornila ho na skupinku mladíků, kteří seděli na rozhraní světla z ohně a stínu vysokého lesa. Láhev kolovala z ruky do ruky, všichni si vydatně přihýbali. Když to nevadí jejich rodičům, proč si z toho děláte hlavu vy? Dnes se pije všude. Vloni jsme odtud odnesli čtyři tašky flašek do samoobsluhy, řekl. Reagovala podrážděně: Jednoho znám. Chodí teprve do osmé třídy... Začala být neklidná, dlouho se už u ohně nezdrželi. Pod světlem při bráně do autokempinku se potácel dlouhovlasý pubert'ák v záplatovaných džínsech, držel se sloupku a zvracel. V aleji kaštanů k hlavní silnici do města potkávali podobně znavené siluety. Cestou přes město mu sdělila, že učí druhou třídu ve škole naproti poště. Mám ji políbit? Uvažoval ve tmavé uličce. Než se k tomu rozhodl, zmizela v zahradě nějaké vily. Ráno se od kamarádů dozvěděl, že je starší dcerou plukovníka Šmída. Věra byla úplně jiná, než všechna děvčata, která dosud poznal. Když mluvila, neodvážil se ji přerušit, dlouho mu připadalo, že s ní objevuje pro něho dosud utajovaný svět.

Proč se pak v manželství tak změnila? Nebo se snad změnil on?

Únava z probdělé noci mu zavírala víčka. V okresním městě přestoupil do vlaku na hlavní trati. Kdyby ho starší průvodčí neprobudila, určitě by jel až do Brna.

Z kohoutku v umyvárně crčela zteplalá a zapáchající voda. S odporem si ji našplíchal na obličej. Před nádražím se zeptal na směr k náměstí. Jako kluk v tom městě byl, ale od té doby se velmi změnilo. Zbořili mnoho starých domů, postavili nové, ale nebyl si jistý, zda byly srovnatelné s těmi, které nahradily. Něco tu lepšího bylo – moderní, dostatečně široká hlavní silnice.

Ulička vyúsťovala kousek od budovy zdravotní školy. Právě z ní vyšly dvě dívky.

„Dobrý den, dámy. Hledám Lucii...“

„Šmídku?“ přerušila ho jedna. „Ale ta přece v pátek odjela domů s...“

„Prostě tady není!“ vskočila jí do řeči druhá. „Jestli jí chcete nechat nějaký vzkaz, bydlíme s ní na pokoji.“

„Ani ne. Potřeboval jsem s ní... Ale vždyť jsem byl u nich a její matka mi řekla, že...“

„Litujeme, pane,“ řekly téměř sborově a odcházely. Ještě chvíli k němu doléhalo jejich chichotání.

Vědí snad něco, co bych měl vědět já? napadlo ho.